



**OPŠTINA TIVAT**

**OPŠTINSKA STRATEGIJA  
ZA MLADE 2017-2021**

**Tivat, 2017 godine.**

Ovaj dokument -predlog pripremila je Radna grupa Opštinske strategije 2017-2021 u Opštini Tivat i predstavlja rezultat rada i saradnje koji promoviše društveno učešće mladih kroz partnerstva sa relevantnim institucijama koje se bave i rade sa mladima ( Opštine Tivat, škola, lokalnih institucija i NVO sektora)

Predlog opštinske Strategije u opštini Tivat, urađena je sa ciljem da nađe svoju primjenu u narednim godinama, i predstavlja dokument koji sadržajno i strateški prilazi rješavanju problema i zadovoljavanja potreba mladih. Stalna konsultacija uključenih subjekata u izradi, a kasnije i u realizaciju aktivnosti, doprinijeće aktualizaciji plana u skladu sa trenutnim potrebama i redefinisanjem problema i potreba mladih.

## **SADRŽAJ**

### **1 . UVOD**

#### **1.1. Opštinska strategija za mlade – pojam**

### **2. OPŠTINA TIVAT**

#### **2.1. Demografske karakteristike**

#### **2.2. Istraživanje potreba mladih/rezime**

### **3. OBRAZOVANJE**

### **4. ZAPOŠLJAVANJE**

### **5. ZDRAVLJE, PORODICA, BEZBJEDNOST**

### **6. UČEŠĆE MLADIH**

### **7. KULTURA**

### **8. LJUDSKA PRAVA**

### **9. INFORMISANOST, MOBILNOST, SLOBODNO VRIJEME**

### **10. SPORT**

### **11. MONITORING I EVALUACIJA**

### **12. AKCIONI PLAN**

## 1.UVOD

### 1.1 POJAM – OPŠTINSKA STRATEGIJA ZA MLADE OPŠTINE TIVAT

Opštinskom strategijom za mlade (u daljem tekstu: opštinska strategija) utvrđuju se ciljevi, mjere i aktivnosti omladinske politike na opštinskom nivou, radi ostvarivanja interesa mladih. Strategiju donosi nadležni organ Opštine Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja u skladu sa Zakonom o mladima i Nacionalnom strategijom za mlade, za period od četiri godine. Nadležni organ donosi godišnji plan ostvarivanja opštinske Strategije.

Prilikom izrade opštinske Strategije vodilo se računa da sve planirane aktivnosti iz navedenih oblasti budu realne i u skladu sa planiranim vremenskim okvirima po Zakonu o mladima i Nacionalnoj strategiji.

Ovaj dokument sadrži analizu trenutne situacije (relevantnih subjekata i potreba mladih ), Strateški plan za 4 godine u kojem su navedeni prepoznati problemi, ciljevi i aktivnosti za rješavanje problema, nosioci aktivnosti, vremenski rok za realizaciju i indikatori (pokazatelji) uspješnosti realizacije svih navedenih aktivnosti.

Opštinska strategija za mlade opštine Tivat je u skladu sa nekoliko važnih evropskih i svjetskih dokumenata, koji određuju strateške pravce razvoja mladih : Zakon o mladima, Nacionalna strategija za mlade 2017-2021, „Bijela knjiga“ (Evropski parlament), „Evropska povelja o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou“ (Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope ), „ Nacionalna politika za mlade “ , kao radni dokument i dodatak dokumentu Obrazovanje mladih ljudi :” Izjava za 21. vijek “, ”Jedanaest indikatora za razvoj nacionalne strategije i politike za omladinu“.

U okviru Nacionalne strategije za mlade, princip decentralizacije je predstavljen kao model, koji će omogućiti sprovođenje nacionalnih ciljeva, ali u skladu sa specifičnim potrebama mladih u svakoj lokalnoj zajednici. Kako bi se ciljevi sadržani u Nacionalnoj strategiji za mlade uspješno sprovodili na lokalnom nivou, neophodno je stvoriti određene preduslove, odnosno instrumente/mehanizme, koji će omogućiti sprovođenje Nacionalne strategije: izraditi opštinsku strategiju i akcioni plan za mlade i formirati Savjet za mlade.

Skupština opštine Tivat je 28.12.2012.godine usvojila petogodišnju Strategiju "Lokalni akcioni plan za mlade" br: 0304-331/1 koja sadrži i Akcioni plan 2013-2014,

nakon čega je 18.11.2015. godine, donešen Akcioni plan za 2015-2016 ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 42/15 od 27.11.2015)

Analiza implementacije Lokalnog plana akcije za mlade 2012-2017 i Akcionog plana 2015-2016 :

**Obrazovanje:**

- Organizovanje radionica i kviza znanja o poznavanju svoje opštine- *realizovano 100% predviđenih radionica, 4 kviza*
- Stimulisati bar dva studijska putovanja- *spovedena 2 studijska putovanja*

**Zapošljavanje:**

- Organizovanje 5 radionica godišnje (pisanje CV-a, upoznavanje sa tržištem rada i sa poslodavcima)- *održavaju se 5 godina*
- Organizovanje kurseva za računare i strane jezike i prekvalifikacije- *organizovano više kurseva kao i radionice Grafičkog dizajna*
- Organizovanje radionica na temu sezonskog zapošljavanja izrada brošura o slobodnim radnim mjestima-*realizovane radionice u saradnji sa Zopt-om*

**Zdravlje, Porodica, Bezbjednost:**

- Edukacija vršnjačkih edukatora o zdravim stilovima života- *(50-ak vršnjačkih edukatora su prošla obuku (VII generacija),*
- Medijska kampanja zdravih stilova života, radionice na temu nasilja u srednjim školama- *realizovane aktivnost*
- Organizovati predavanja na temu bolesti zavisnosti u srednjim školama- *realizovano u kontinuitetu*

**Ljudska prava:**

- Radionice na temu ljudskih prava za učenike srednjih škola-*realizovano 100%*
- Organizovanje predavanja o ljudskim pravima (prava mladih, rodna ravnopravnost, predrasude, prevencija konflikta) –*realizovano*
- Obilježavanje 10 .decembra Međunarodnog dana ljudskih prava-*obilježen 10. decembar (obilježava se i dalje)*

**Informisanost i mobilnost:**

- Kreirati web sajt za mlade, postaviti info table u srednjoj školi, fakultetu i Centru za kulturu-*realizovano osim u Centru za kulturu*
- Obilježavanje Međunarodnog dana mladih-*obilježen međunarodni dan mladih (obilježava se 7 godina)*

**Slobodno vrijeme:**

- Inicijativa za obezbjeđivanje prostora za okupljanje mladih- *obezbjeđen prostor za okupljanje mladih (Omladinski klub I i Omladinski klub II)*

**Kultura:**

- Organizovanje književnih večeri i izložbi mladih stvaralaca- *realizovano 100%*

*Aktivnosti koje nisu realizovane u Lokalnom planu akcije za mlade, implementirane su u opštinskoj Strategiji.*

## 2.OPŠTINA TIVAT

### 2.1. Demografske karakteristike

Tivat se nalazi u centralnom dijelu Bokokotorskog zaliva, na jugozapadnim padinama brda Vrmac (765m). Nasuprot se proteže tivatski zaliv koji ujedno predstavlja i najveći od četiri zaliva u Boki Kotorskoj. Ima 14 013 stanovnika.

Svojom položajem u Bokokotorskom zalivu, uvalama, sa poluostrvom Prevlaka i ostrvom Sveti Marko, luksuznom marinom za mega jahte "Porto Montenegro" i sa svojom poznatom plazom Pržno, te ostalim investicionim projektima, (Luštica development, Qatary Diar, Metropol), Tivat je upisan u turističke karte kao svjetska atraktivna turistička i nautička destinacija.

#### Podjela stanovništva po godinama

	CRNA GORA	TIVAT 2003	Tivat 2011
0 do 4 godina	38950	737	920
5 -9 godina	38430	837	732
10-14 godina	41371	925	823
15-19	44093	1054	924
20-24	42816	1075	847
25-29	45793	797	1116
30-34	44495	1036	1134
35-39	41879	1053	915
40-44	40496	1075	909
45-49	43089	1053	1024
50-54	43613	669	1042
55-59	41223	633	1040
60-64	34196	651	824
65-69	22121	455	512
70-74	25141	340	537
75-80	17184	223	395
80-84	10021	50	204
85-89	3739		94
90 i više	1131		31
Nepoznato	248		8

Izvor: Monstat

### 2.2. ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH/REZIME

Za potrebe izrade Opštinske strategije za mlade sprovedena je anketa, koju je popunilo 293 mladih ispitanika sa područja tivatske opštine. Anketiranje je

sprovedeno radi istraživanja problema, prioriteta i potreba mladih naše opštine. Na osnovu istraživanja izvršena je analiza problema i trenutnog stanja, nakon čega je definisana petogodišnja Strategija.

Od ukupnog broja anketiranih, mladi muškog pola čine 40%, a ženskog pola 60%.

Anketirani su bili iz tri starosne grupe, i to:

91% u grupi 15-19 godina,

4% u grupi 20-24 godine i

5% u grupi 25-29 godina.

Po obilježju zanimanja i stručne spreme, najveći broj ispitanika čine srednjoškolci i studenti (91%)

Mladi opštine Tivat su se izjašnjavali za sledeće oblasti:

-informisanosti i mobilnost

-zapošljavanje

-obrazovanje

-ljudska prava

-zdravstvo

-slobodno vrijeme

-učesće mladih u društvu

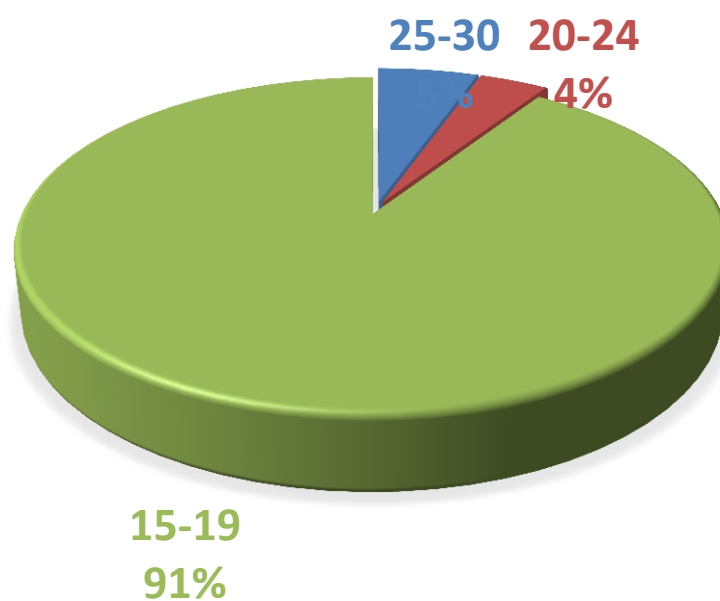
-kultura

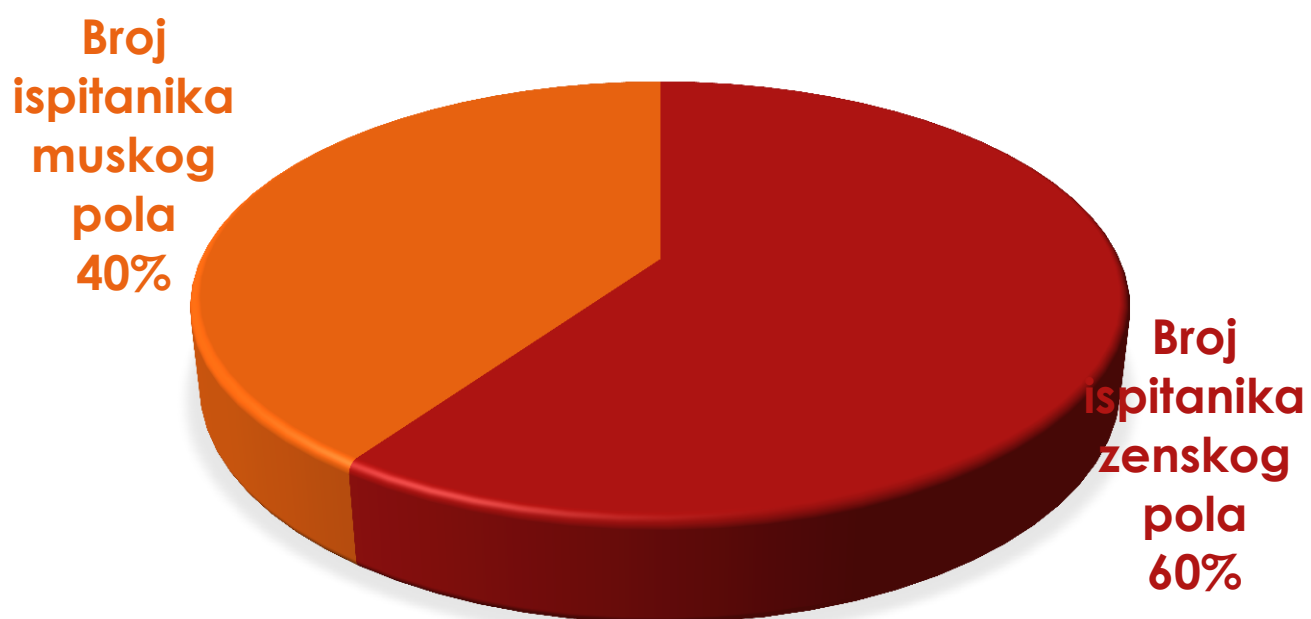
-porodica

- sport

**\*Tim za istraživanje:** mr Zorica Đurović mr Bruna Matijević

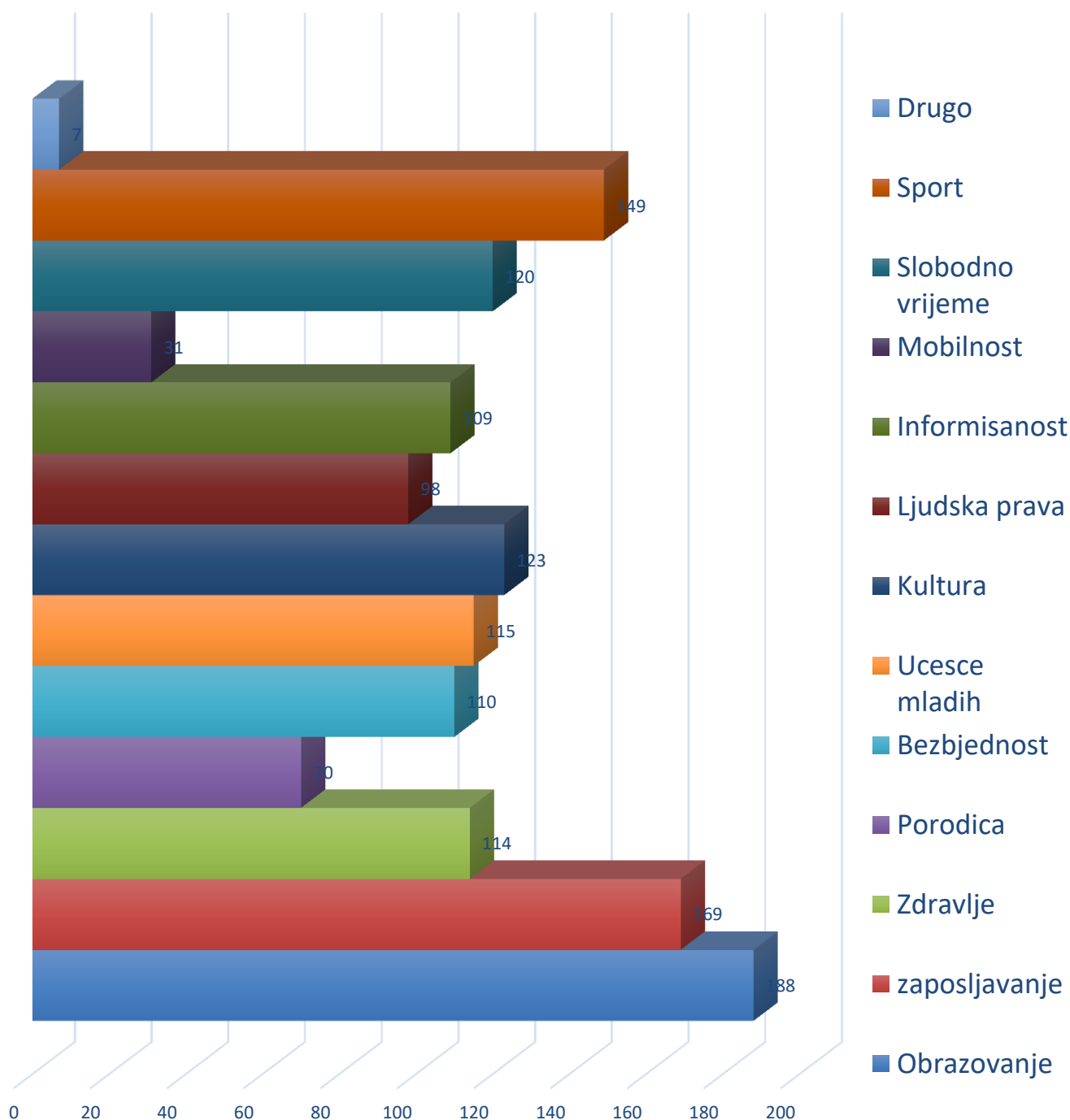
Rezultati istraživanja potreba mladih su sastavni dio analize trenutne situacije u svakoj od oblasti opštinske Strategije za mlade.







OBLASTI KOJE ĆE BITI OBUHVAĆENE PLANOM:



### 3.OBRAZOVANJE

U svim savremenim društvima, oblast obrazovanja zauzima jednu od primarnih uloga za društveni progres.

Slojevitošću modernog društva , tako i njegovim zahtjevima razvili su se i različiti vidovi obrazovanja (formalno, neformalno i informalno obrazovanje) koji trebaju da koriste razvoju ukupnih potencijala ličnosti i njihove usklađenosti sa društvenim potrebama.

#### FORMALNO OBRAZOVANJE

Formalno obrazovanje spada u one oblike obrazovanja koji se pojavljuju uglavnom u školskim institucijama i ono je propisano pravnim aktima.

Na teritoriji opštine Tivat postoje sledeće školske ustanove:

- osnovno obrazovanje (2),                      osnovno muzičko obrazovanje (1)
- srednjoškolsko obrazovanje (2)              visokoškolsko obrazovanje (1)
- Internacionalne škole (1)

#### **JU Osnovna škola „ Drago Milović “ – Tivat**

U školskoj 2017/2018 godini upisano je 210 učenika/ca, od kojih 113 ženskog pola i 97 muškog pola. Škola ukupno broji 1542 učenika/ca koji su raspoređeni u ukupno 60 odeljenja i to: od I - V razreda u 39 odjeljenja, a od VI – IX u 21 odjeljenje., od kojih je 768 ženskog pola, a 774 muškog pola.

U inkluzivnom obrazovanju ima 17 učenika/ca, od kojih muškog pola 13, a ženskog pola 4.

Ova škola ima dvije područne škole, u Donjoj Lastvi i Gradiošnici.

#### **JU Osnovna škola „ Branko Brinić “ – Radovići**

U školskoj 2017/2018 godini upisano je 11 učenika/ca, od kojih 4 ženskog pola i 7 muškog pola. Škola ukupno broji 131 učenika/ca, od kojih je 59 ženskog pola, a 72 muškog pola koji su raspoređeni u 21 odjeljenje.

U inkluzivnom obrazovanju ima 2 učenika koji su muškog pola.

### **Srednja mješovita škola „Mladost“ – Tivat**

U školskoj 2016/2017 godini upisano je 171 učenika/ca, od kojih 54 ženskog pola i 117 muškog pola. Škola ukupno broji 562 učenika/ca, od kojih je 284 ženskog pola, a 314 muškog pola koji su raspoređeni u 21 odjeljenje.

U inkluzivnom obrazovanju ima 3 učenika/ca, od kojih muškog pola 2, a ženskog pola 1.

Pored obaveznih predmeta učenici izučavaju i obavezne izborne predmete.

Pored aktivnosti u okviru procesa redovnog nastavnog obrazovanja učenici su uključeni aktivno u vannastavni rad u kojem su dodatno motivisani za svoj aktivan i kreativan rad u različitim oblastima, kao što je rad u sekcijama, njegovanje zdravih stilova života, debata, dramske, sportske sekcije, realizuju radio emisiju „Teen cod“ i sl.

Takođe učestvuju u realizaciji različitih projekata, kako u školi tako i u okviru volonterskog rada u nevladinom sektoru.

Novinarska sekcija uspješno uređuje školski časopis „Mladost“, članovi dramske sekcije uspješno učestvuju na različitim kulturnim manifestacijama u gradu.

### **Muzička škola**

U školskoj 2017/2018 godini upisano je ukupno 347 učenika/ca, od kojih 225 ženskog pola i 122 muškog pola. U **osnovnu školu** upisano ukupno 322 učenika/ca, od kojih je ženskog pola 206, a muškog pola 116, u **srednju školu** upisano ukupno 25 učenika/ca, od kojih je ženskog pola 19, a muškog pola 6.

U **Matičnu školu Tivat** upisano je ukupno 285 učenika/ca, od kojih je ženskog pola 186, a muškog pola 99, dok je u **područnom odjeljenju u Radovićima** upisano ukupno 25 učenika/ca, od kojih je ženskog pola 19, a muškog pola 6.

### **Univerzitet "Adriatik" Bar - Fakultet za mediteranske poslovne studije Tivat**

Univerzitet "Adriatik" Bar - Fakultet za mediteranske poslovne studije Tivat osnovan je 2009.godine na bazi privatno - javnog partnerstva. Predstavlja ustanovu visokog obrazovanja koja nudi **akademske studijske programe** iz oblasti menadžmenta marina i jahti, carina, špedicije, agencijskog poslovanja i nautičkog turizma, sporta i

rekreacije. Na Fakultetu postoje osnovni i postdiplomski akademski studijski programi.

**Osnovni akademski studijski programi:**

1. Menadžment i bezbjednost marina i jahti;
2. Menadžment u carinskom, špediterskom i agencijskom poslovanju;
3. Menadžment u nautičkom turizmu, sportu i rekreaciji.

**Postdiplomski akademski studijski programi:**

Specijalističke akademske studije: "**Nautički turizam i upravljanje marinama**".

Magistarske akademske studije: "**Nautički turizam**".

Ukupan broj studenata na Fakultetu u akademskoj 2016/2017 godini je 236 studenata, od čega su 113 ženskog pola, a 123 muškog pola.

U sklopu Fakulteta za mediteranske poslovne studije Tivat, zbog praktične obuke studenata i pomoraca, funkcioniše Centar za obuku pomoraca Tivat. Rad Centra usklađen je sa Pravilnikom o zvanjima i sticanju zvanja pomoraca Crne Gore (Sl.CG 51/2015 i 44/2016) kao i IMO STCW konvencijom i IMO modelima kurseva što je u skladu sa važećim propisima sertifikovano od strane Bureau Veritas-a.

Fakultet za mediteranske poslovne studije Tivat je jedan od fakulteta osnivača Univerziteta "Adriatik" Bar. Fakultet je u pripremi akreditacije i licenciranja doktorskih studija pod nazivom "Nautički turizam".

**Privatna škola – Knightsbridge School Montenegro – Porto Montenegro Tivat**

U školskoj 2016/17 godini, KSI Montenegro je bio dom za 93 učenika od kojih su 44 muškog pola, a 49 ženskog.

U okviru osnovnoškolskog programa školu pohađa 51 učenik/ca, od kojih je 26 ženskog pola, a 25 muškog pola.

U okviru srednjoškolskog programa školu pohađa 23 učenika/ca, od kojih je 15 ženskog, a 8 muškog pola.

## INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, kao dio jedinstvenog vaspitno-obrazovnog sistema, ostvaruje se u skladu sa zakonom. Jedno od osnovnih ljudskih prava je pravo na obrazovanje. Djeci i mladima sa posebnim obrazovnim potrebama treba omogućiti primarno, sekundarno i tercijarno obrazovanje u jedinstvenom sistemu, bez diskriminacije. U procesu obrazovanja do najveće moguće mjere treba razviti ličnost i sposobnosti svake individue, u skladu sa njenim ličnim potencijalima i mogućnostima.

Usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama vrši organ uprave nadležan za poslove prosvjete, koji imenuje Komisiju za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Kao osnov za usmjeravanje Komisija stavlja akcenat na proces u kom se stiču vještine i znanja potrebna za svakodnevni život, cijeni djetetov nivo razvoja, potencijal za učenje i usvajanje standarda znanja, lična svojstva, prepreke i otežavajući faktori sredine. Organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete vodi matičnu evidenciju podataka o djeci sa posebnim obrazovnim potrebama. Broj djece koja se trenutno prate su: 35 djece od kojih su 27 muškog pola, 6 ženskog pola a za dvoje djece postupak usmjeravanja je u toku.

Zadatak Komisije je da usmjeri djecu u obrazovne programe u skladu sa njihovim stepenom ometenosti.

Zakonski okviri kojim je regulisano formiranje i funkcinisanje Komisije za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama obuhvata:

- Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/04 od 29.12.2004),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 045/10 od 04.08.2010),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 047/17 od 19.07.2017), kao i
- Pravilnik o načinu, uslovima i postupku za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 057/11 od 30.11.2011).

Zakonodavac je dakle, obuhvatio sva lica, djecu, mlade i odrasle, da se vaspitavaju, obrazuju i osposobljavaju za život i rad tokom cijelog života, čime im se obezbjeđuje jednak pristup vaspitanju i obrazovanju i ravnopravno učešće u društvu.

\* Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 80/04 od 29.12.2004, Službeni list Crne Gore", br. 45/10 od 04.08.2010, 47/17 od 19.07.2017)

Pri tome se pretpostavlja i neophodna je aktivna uloga svih subjekata, odnosno lokalne zajednice i države.

Pružanje jednakih mogućnosti se postiže putem tzv. „pozitivne diskriminacije“, odnosno „afirmativne akcije“ prava koja uživaju ova djeca, čime oni afirmišu svoje potencijale.

### **Neformalno obrazovanje**

Neformalno obrazovanje je izvan institucionalno obrazovanje u kojem su obrazovne aktivnosti organizovane i planirane, podstiču individualno i društveno učenje i sticanje različitih veština i znanja, te razvoj stavova i vrijednosti.

U Tivtu postoji D.O.O. ZOPT- a u okviru njega Centar za obrazovanje i trening zaposlena lica u cilju stručnog usavršavanja, dokvalifikacije, prekvalifikacije, nezaposlena lica, osjetljive grupe radi njihove integracije, mladi, odrasli i stari.

Neformalno obrazovanje se sprovodi kroz aktivnosti kao što su kursevi, seminari , radionice i sl.Omladinski klub je jedan od vidova organizovanja mladih i čini centar informisanja, neformalnog obrazovanja, aktivizma i volonterizma.U skladu sa Zakonom o mladima, „omladinski rad predstavlja aktivnosti koje se organizuju sa mladima i za mlade, a zasnivaju se na neformalnom obrazovanju, u skladu sa njihovim potrebama i mogućnostima.”

U Tivtu postoji Omladinski klub , kao mjesto okupljanja mladih koji su spremni da svojim aktivnostima unaprijeđuju zajednicu u kojoj žive, osmišljavajući aktivnosti koje će upotpuniti njihovo slobodno vrijeme. Omladinski klub obezbjeđuje mladima mogućnost za aktivno učešće na svim poljima od kulture, formalnog i neformalnog obrazovanja do informisanja i savjetovanja mladih, pokrivajući sve one teme koje su ključne za pravilan razvoj u adolescenciji od zdravih stilova života, bezbjednosti mladih, ljudskih prava i zapošljavanja.

\*Zakon o mladima  
("Službeni list Crne Gore", br. 42/16 od 11.07.2016)

### Stipendiranje studenata

**Odlukom o stipendiranju studenata** ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br.010/12 od 30.03.2012, 003/13 od 16.01.2013, 035/15 od 15.10.2015) uređuju se uslovi i postupak dodjele stipendija, redovnim studentima, prava i obaveze davaoca i korisnika stipendije, kao i druga pitanja od značaja za stipendiranje studenata na ustanovama za visoko i više obrazovanje. Uslovi koje studenti treba da ispunjavaju su sledeći:

1. Pravo na stipendiju imaju studenti koji su:

- prema nastavnom programu ustanove visokog obrazovanja na kojoj studiraju položili ispite iz prethodne godine studija u visini od najmanje 90% ECTS kredita (evropski sistem transfera kredita) i postigli index uspeha najmanje 9,00;
- crnogorski državljani ili lica koja imaju status stranca sa stalnim nastanjenjem u Crnoj Gori;
- imaju prebivalište u opštini Tivat;
- prvi put upisali semestar studijske godine;
- nijesu gubili nijednu godinu tokom studija.

2. Pravo na stipendiju imaju i studenti koji su lica bez oba roditelja, lica sa invaliditetom i lica pripadnici RE populacije bez obzira na prosječnu ocjenu iz prethodne godine uz uslov:

- crnogorski državljani ili lica koja imaju status stranca sa stalnim nastanjenjem u Crnoj Gori;
- imaju prebivalište u opštini Tivat;
- prvi put upisali semestar studijske godine;
- nijesu gubili nijednu godinu tokom studija.

3. Pravo na stipendiju imaju učenici nosioci diplome "Luča" za I godinu studiranja u slučaju da odmah nakon završetka srednje škole upisuju studije uz uslov da su:

- crnogorski državljani ili lica koja imaju status stranaca sa stalnim nastanjenjem u Crnoj Gori;
- imaju prebivalište u opštini Tivat;
- prvi put upisali semestar studijske godine;

### Istraživanje potreba mladih

Postoji potreba za osposobljavanjem kadra za rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama, kao i na afirmaciji pozitivnih stavova u odnosu na ovu djecu i inkluzivno obrazovanje uopšte, ispunjavanje standarda u pogledu arhitektonske prilagodjenosti škola, kao i potreba za saradnjom sa Zavodom za zapošljavanje, kako bi se ova djeca, nakon završetka školovanja mogla zaposliti, u skladu sa svojim potencijalima.

U anketi koja je sprovedena za potrebe opštinske Strategije za mlade iz oblasti obrazovanja istaknuti su sljedeći prioriteti: stipendija za učenike, otvaranje novih fakulteta, manje cijene školarina, otvaranje novih smjerova u srednjoj školi bolje studentsko i učeničko organizovanje, konstantno usavršavanje nastavničkog kadra, reforma školstva, razmjena studenata, veći broj sekcija u školama, organizovanje neformalno obrazovanje, organizovanje besplatnih škola stranih jezika, edukacija vršnjačkih edukatora, organizovanje praktične nastave, debata, seminara, radionica, opšta informisanost, odvojenost obrazovanja od politike kao i promocije Omladinskog kluba Tivat.

#### **4. ZAPOŠLJAVANJE**

Zapošljavanje je oblast koja je neophodna za normalan opstanak i funkcionisanje ljudi, spoj između pojedinca i posla, na osnovu kojeg on osigurava egzistenciju sebi kao pojedincu i svojoj porodici. Biti zaposlen znači osjećati se odgovornim, korisnim i osiguranim u široj društvenoj zajednici. Zato je ova oblast od posebne važnosti, naročito za mlade, koji stasavaju u ozbiljne odgovorne ljude, koji će biti nosioci porodice i važnih životnih pitanja, tokom svojih života. Iako se mladi ljudi u Tivtu suočavaju sa velikim brojem problema, većina stavlja nezaposlenost u sami vrh liste problema.

##### **Ko se bavi zapošljavanjem u Tivtu.**

Zavod za zapošljavanje Crne Gore- Biro rada Tivat posreduje između poslodavaca i nezaposlenih i obavlja još niz aktivnosti koje se tiču zapošljavanja:

- Obavlja informativne razgovore za sva novoprijavljena lica sa evidencije Zavoda, a izvode ga stručno obučeni savjetnici za zapošljavanje. Na informacionom razgovoru nezaposlena lica dobijaju informacije o svojim pravima i obavezama, koje imaju dok se nalaze na evidenciji
- Organizuje informaciono-motivacione seminare (radionice), čiji su programi namjenjeni svim nezaposlenim licima, a imaju svrhu da informišu o svim značajnim obilježjima tržišta rada i zapošljavanja. Takođe imaju za cilji da motivišu nezaposlene da aktivno traže posao



- Intervjui i planovi zapošljavanja - Za svako nezaposleno lice savjetnici za zapošljavanje rade individualni plan zapošljavanja na osnovu strukturiranog intervjua. Plan zapošljavanja pomaže nezaposlenom licu da brže dođe do posla uz visokostručno i profesionalno usmjeravanje savjetnika
- Organizuju programe sticanja vještina, a na taj način povećavaju konkurentnost na tržištu rada nezaposlenima, putem informatičkog opismenjavanja i organizovanjem kurseva stranih jezika
- Vršer sezonsko zapošljavanje
- Finansiraju javne radove, a javni radovi su lokalni ili državni programi zapošljavanja koji su namjenjeni podsticanju otvaranja novih radnih mjesta i očuvanju ili razvoju radnih sposobnosti nezaposlenih lica. Organizuju se zbog izvođenja socijalno-obrazovnih, komunalnih, ekoloških i dr. programa u saradnji sa javnim institucijama, Opštinom i nevladinim sektorom)

### **Programi i mjere za zapošljavanje**

Kad je riječ o zapošljavanju u opštini Tivat se ističe akcija zapošljavanja pripravnika i talentovanih lica. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za prvih šest mjeseci ove godine Zavod je finansirao je 53 pripravnika sa visokom školskom spremom. Opština Tivat je zajedno sa Zavodom za zapošljavanje finansirala u toku prvih 5 mjeseci 2017 godine 6 visokoškolaca. Ove aktivnosti će biti nastavljene i dalje kroz akciju zapošljavanja pripravnika i sticanje radne prakse za visokoškolce.

U Tivtu postoji i radi Omladinska zadruga koja je osnovana 1986. godine sa ciljem da za potrebe poslodavaca angažuje svoje zadrugare na obavljanju povremenih, privremenih i sličnih poslova , radi sticanja drugih ličnih potreba .

Članovi Omladinske zadruge su učenici, studenti i nezaposlena lica sa teritorije Crne Gore koji svoj angažman većinom nalaze u obavljanju poslova koji su kratkotrajni ili sezonskog karaktera.

Pored Biroa rada, u Tivtu postoji i Agencija za zapošljavanje ( ZOPT, Centar za obrazovanje i trening ).

Ova Agencija se bavi organizovanjem obrazovanja odraslih za realizaciju programa iz oblasti stručnog, informatičkog, jezičkog i umjetničkog obrazovanja kao i programom elementarnog funkcionalnog opismenjavanja odraslih. Osnovna djelatnost joj je posredovanje pri zapošljavanju odnosno uspostavljanju komunikacije između poslodavca i lica koje traži posao kao i realizacija projekata aktivne politike zapošljavanja. Agencija organizuje kurseve stranih jezika ( engleski, ruski, španski,

italijanski ),obuke na računarima ( osnovni i napredni kurs ) i druge obuke za razna zanimanja.

### Aktivna i neaktivna populacija mladih u Tivtu

Pod aktivnim stanovništvom smatraju se osobe koje obezbjeđuju ponudu rada, doprinose ili su raspoloživi da doprinose proizvodnji roba i usluga. U neaktivnoj populaciji najveće učešće imaju oni sa završenim srednjim stručnim obrazovanjem u trajanju od 4 godine, zatim oni sa završenom osnovnom školom i oni sa završenim srednjim stručnim obrazovanjem u trajanju od 3 godine

### Istraživanje potreba mladih

Osnovni razlozi neaktivnosti su studiranje, zatim briga o djeci, rad u domaćinstvu, zdravstveni razlozi. Interesantno je napomenuti da značajan broj neaktivne populacije kao osnovni razlog svoje neaktivnosti navodi to što su šanse za dobijanje posla male, da nemaju vezu za zaposlenje, dok neki žele da budu slobodni i da nemaju radnih obaveza.

Tivat, otvaranjem brojnih investicija stvara mogućnosti za zapošljavanje mladih ljudi i sve ih više motiviše da ostanu u njemu i daju svoj puni doprinos razvoju i prosperitetu. Obezbjeđivanje ekonomske sigurnosti mladih ljudi je zbog toga neophodno, ako žele da postanu aktivni građani.

Na evidenciji Biroa rada Tivat 2017.god. nalazi se **264** nezaposlena lica, što je znatno manje nego 2012. godine kada je taj broj iznosio **797**.

### Stopa nezaposlenosti:

TIVAT	<b>264</b>
	Muški pol <b>98</b>
	Ženski pol <b>166</b>
CRNA GORA	<b>17.221</b>
	Muški pol <b>7.503</b>
	Ženski pol <b>9.718</b>

### Zapošljavanje mladih OSI:

OSI lica na evidenciji ZZZCG u opštini Tivat:

UKUPAN BROJ	BROJ OSOBA DO 30 GODINA PO POLU OBUHVAĆENIH POSTUPKOM	
49	MUŠKE	ŽENSKE
	30	19

U broj lica sa OSI statusom uključene su sljedeće kategorije lica:

- Lica sa invaliditetom po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda **30**
- Invalidi rada II i III kategorije **13**
- Kategorisana omladina **5**
- Ratni vojni invalid **1**

### Istraživanje potrebe mladih

Veliki broj mladih, koji su anketirani, su iskazali razočarenje načinom na koji se zapošljavaju. Po njima, kako izjavljuju, najvažnije karakteristike za zapošljavanje i problemi su: veliki broj fakultetski obrazovanih mladih ljudi za koje nema posla jer se njihovo zanimanje ne traži, neuzimanje u obzir stručnosti pojedinaca ispred svega ostalog, loše informisanje mladih o slobodnim radnim mjestima, nedovoljan rad Zavoda za zapošljavanje na upošljavanju mladih, manjak radnih mjesta....

Pored toga, mladi su kroz ankete prepoznali i probleme koji se javljaju kod većine mladih u vezi zapošljavanja, a to su: loša motivacija, prisutna lijenost, ograničen obrazovni profil mladih ljudi.

Takođe, mladi su iznijeli i neke činjenice koje smatraju da bi im pomogle prilikom zapošljavanja: dobra priprema za intervju, pokretanje sopstvenog biznisa, edukacija pri pisanju CV-a, neophodna edukacija i informisanje o ponudi i potražnji na tržištu rada, samoinicijativa...

\* Podaci Zavoda za zapošljavanje Crne Gore-Područna jedinica Herceg Novi-Biro rada Tivat

Stanje dana 11.05.2017.godine.

## 5. ZDRAVLJE I PORODICA, BEZBJEDNOST

„Zdravlje je stanje potpunog tjelesnog (fizičkog), duševnog (psihičkog) i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti i iznemoglosti“ (Ustav Svjetske zdravstvene organizacije,1946). „Zdravlje nije puko nepostojanje bolesti, već stanje potpunog fizičkog, mentalnog, duhovnog i socijalnog blagostanja“ (Deklaracija Svjetske zdravstvene organizacije iz Alma Ate,1974).

U Domu zdravlja u Tivtu postoje Savjetovalište za mlade, Savjetovalište za trudnice, i Savjetovalište za dijabetes. Opština Tivat, je u sklopu Sekretarijata za mlade, sport i socijalna pitanja otvorila i opštinsku Kancelariju za prevenciju bolesti zavisnosti. Po preporuci Nacionalnog savjeta Crne Gore i u skladu sa Zakonom o drogama donešenim 03. 06. 2011.god. kojim su definisane smjernice i način rada Kancelarije. Po planu i programu koji se usvaja na Skupštini Opštine svake godine Kancelarija ostvaruje rezultate na polju prevencije kao svoje primarne oblasti djelovanja. U okviru Kancelarije sprovode se razne kampanje , seminari, radionice i istraživanja, uz učešće spoljnih saradnika broj mladih koji se uključuju u rad se iz dana u dan povećava. Kao problem mladih ljudi u Tivtu u oblasti zdravlja jeste i nizak nivo svijesti mladih ljudi o zdravim stilovima života. Veliki dio svog slobodnog vremena mladi provode u kafićima, igraonicama, kladionicama. Na tim mjestima ostaju do kasnih noćnih sati, a nerijetko su i pod dejstvom alkohola i kao takvi se pojavljuju kao učesnici u saobraćaju i na taj način ugrožavaju svoj život i život drugih ljudi.Nerijetko se dešavaju i trke automobilima gdje mladi ne razmišljaju o posljedicama,nego je samo važno biti, „viđen u društvu“. Iz pomenutih razloga,kako bi bili prihvaćeni u društvu ,mladi ljudi počinju koristiti psihoaktivne supstance.

Na pitanje kakva je porodica u Crnoj Gori, danas se daju prilično oprečni odgovori, među kojima su dominantna dva:

1. „Uprkos započetom procesu tranzicije i demokratizacije, Crna Gora je još uvijek zadržala patrijarhalni poredak u svim sferama života, pa i u porodičnom životu; u većini slučajeva u patrijarhalnoj crnogorskoj porodici dominira muškarac partner, otac, koji ima jaku partnersku i roditeljsku moć, gdje su u podređenom položaju i djeca i žena-partnerka-majka ( kojoj je istovremeno nametnuta isključiva odgovornost za stabilnost i održanje porodičnog života i vaspitavanje djece ).

2. „Porodica više nije kao nekada. Promijenila se njena priroda ali i identitet. Radikalnoj transformaciji ove značajne mikro strukture doprinio je promijenjeni položaj žene u savremenoj civilizaciji: to važi i za crnogorsku porodicu koja napušta patrijarhalna i tradicionalna svojstva i postaje dio svjetske promjene“ (prof.dr Ratko Božović).

Ova dva mišljenja koja se odnose na položaj muškarca i žene u porodici mogu se prenijeti i na Tivat. Problem koji se odnosi na zasnivanje porodice jeste i taj što su mladi ljudi uplašeni činjenicom da još o nekome treba da vode računa, pogotovo ako su nezaposleni. Mladi ljudi se plaše roditeljstva i obaveza koje ono

povlači sa sobom: kako će se snaći u ulozi roditelja, da li mogu sve obezbijediti djeci i na koji način ih vaspitavati i voditi brigu o njima.

Malo vremena za zajedničke porodične aktivnosti koje odražavaju porodično zajedništvo, privrženost, bliskost, uzajamnu podršku i lojalnost doprinosi gubitku porodične kohezije, povezanosti i identiteta.

### **Bezbjednost**

Posljednjih godina zabilježen je porast vršnjačkog nasilja, kriminala kod maloljetnika, stope smrtnosti u saobraćaju kod mladih ljudi. Saobraćajne nezgode spadaju u sam vrh uzroka smrti među mladima kako u zemljama članicama OECD (Organizacija za ekonomsku kooperaciju i razvoj), tako i u Crnoj Gori. Problem bezbjednosti u Tivtu, posebno je naglašen vikendom kada većina mladih izlazi u provod, obično u večernjim satima.

Organi policije i Opštinski sud u Kotoru imaju nadležnosti u suzbijanju kriminaliteta i nasilja kod mladih, dok ostale organizacije civilnog društva (NVO) mogu da utiču na rješavanje ovih problema preventivno, u direktnom radu sa mladima i u saradnji sa ovim institucijama.

\*Sociologija porodice prof.dr Ratko Božović

### **Istraživanje potreba mladih**

Istraživanjem potreba mladih došli smo do podatka da mladi pomoć doktora traže samo kada je to neophodno, a teže i tada, pošto je zdravstveni sistem regulisan po principu izabranog doktora, da nemaju povjerenja u zdravstvo i da se preventivno ne kontrolišu. Ukazali su da su glavni problem i u Tivtu : bolesti zavisnosti, polne bolesti, bolesti poremećaja metabolizma, broj mladih ljudi koji voze u alkoholisanom stanju i nerijetko su povrijeđeni u saobraćajnim nezgodama. Izjavili su da ne koriste usluge savjetovališta za mlade kako zbog nepovjerenja, tako i zbog sramote i stida, i da su nedovoljno upoznati sa radom savjetovališta. U Tivtu je u porastu i broj žrtava nasilja. Što se tiče porodice mladi su se izjasnili da kasno stupaju u brak iz razloga ekonomske zavisnosti od porodice. Usljed nezaposlenosti i nemogućnosti odvojenog života veliki broj mladih ljudi kasnije zasniva porodicu.

## **6. UČEŠĆE MLADIH**

Pod učešćem mladih u društvu se podrazumijeva širok spektar djelovanja mladih u svim sferama života u cilju razvoja kako same individue, tako i cjelokupnog društva. Mladi (između 15 i 29 godina) čine 20,92% od ukupnog broja stanovnika Tivta (MONSTAT–Zavod za statistiku, Popis 2011, Podgorica).

Dakle, mladi bi, s razmjerno svojoj brojnosti trebalo da predstavljaju ako ne najznačajniju, onda jednu od osnovnih poluga u kreiranju ukupne društvene realnosti. Pred mladim ljudima, koji pokušavaju da dovedu do nekih promjena u društvu stoji mnogo prepreka. Tu su i predrasude starijih koji mlade smatraju manje odgovornim, nezainteresovanim ili nedovoljno iskusnim. Ova činjenica se slaže sa predrasudama koje mladi imaju prema starijima. Mladi vjeruju da stariji nemaju razumijevanja za njihove potrebe i da ne shvataju ozbiljno njihove probleme, kao i da ne uvažavaju njihovo mišljenje, te zbog toga stiču negativne stavove prema aktivnom učešću u društvu i izgradnji tog društva.

Lokalna samouprava obuhvata pravo građana sa područja određene opštine i organa lokalne samouprave, da u granicama utvrđenim zakonom, uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima na osnovu sopstvene odgovornosti. Opštine su obavezne da stvaraju uslove, podstiču i pomažu učešće stanovništva u ostvarivanju lokalne samouprave putem različitih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju o poslovima od zajedničkog interesa u cilju zadovoljavanja kulturnih, sportskih, obrazovnih, zdravstvenih, informativnih potreba, potreba iz oblasti zapošljavanja i drugih.

Na lokalnom nivou mogu, posredstvom nevladinih organizacija i angažmana u njima, da uzmu učešće u kreiranju i realizaciji inovativnih projekata i aktivnosti, u saradnji sa organima lokalne samouprave i uz njihovu finansijsku podršku.

Opština Tivat je jedna od 8 opština u Crnoj Gori koja je u Poslovnik Skupštine uvela „institut prazne stolice” za predstavnike NVO.

Mladi se mogu uključiti kroz političke partije. Broj mladih u političkim partijama kreće se od pedeset do dvjesto, u zavisnosti od partije do partije. Biračko pravo se ostvaruje sa navršениh osamnaest godina. Mladi učešće u političkim partijama sprovode preko smjernica i odluka organa, uključuju se preko programa na osnovu kojih se nude perspektive mladim ljudima.

Opština Tivat je prva u Crnoj Gori koja je primjenila institucionalne mehanizme i napravila Odluku o sprovođenju omladinske politike na lokalnom nivou, a koju je SO Tivat usvojila u martu 2017 godine. („Sl.list Crne Gore-opštinski propisi” br.012/17 od 27.03.2017.godine).

Omladinski klub Tivat je nastao kao rezultat dugogodišnjih aktivnosti opštinske Kancelarije za prevenciju bolesti zavisnosti i pitanja mladih koja je na inicijativu neformalne grupe mladih “Kreativne pečurke” iz Tivta pokrenula aktivnosti u pravcu otvaranja prvog omladinskog kluba u našem gradu.

Naime, aktivnostima je prethodilo i kreiranje Lokalnog plana akcije za mlade (LPAM) koji je rezultat prepoznatih potreba mladi ljudi. Omladinski klub kao polazna osnova za sve sadašnje i buduće inicijative mladih je otvoren simbolično 12-og avgusta

2014. godine kada se obilježava Svjetski dan mladih. Pripremne aktivnosti za otvaranje Omladinskog kluba kao i slobodne i programske aktivnosti koje se odvijaju u klubu su podržali FAKT-Fondacija za aktivno građanstvo i Opština Tivat u partnerstvu sa NVO Kreativni centar Tivat.

Omladinski klub predstavlja mjesto okupljanja mladih koji su spremni da svojim aktivnostima unaprijeđuju zajednicu u kojoj žive, osmišljavajući aktivnosti koje će upotpuniti njihovo slobodno vrijeme. Omladinski klub obezbijедуje mladima mogućnost za aktivno učešće na svim poljima od kulture, formalnog i neformalnog obrazovanja do informisanja i savjetovanja mladih, pokrivajući sve one teme koje su ključne za pravilan razvoj u adolescenciji od zdravih stilova života, bezbjednosti mladih, ljudskih prava i zapošljavanja.

Omladinski klub u svom programu nudi programske aktivnosti koje podrazumijevaju obrazovno-kreativne radionice na teme poput "Zdravi stilovi života", "Prevenција vršnjačkog nasilja" i "Stvarajmo umjetnost!" do slobodnih aktivnosti kao što su muzički termini, filmskop, stoni tenis, društvene igre itd. Prostor Omladinskog kluba koristi se i kao prostor za različite inicijative mladih, u klubu je egzistirao i debatni klub SMŠ "Mladost". Mladi se u prostoru omladinskog kluba pripremaju za razna takmičenja, pomažu u učenju jedni drugima itd..

Omladinski klub Tivat pored pomenutih aktivnosti, povezujući se sa partnerima iz zajednice ostvaruje nove aktivnosti koje su odgovor na zajedničke potrebe, kao što su oslikavanje murala na javnim površinama, događaji na otvorenom koji promovišu kreativnost, ljepotu življenja, ekološke vrijednosti, solidarnost, toleranciju, ljudska prava itd.

### **Istraživanje potreba mladih**

Istraživanjem potreba mladih, došli smo do podatka da se mladi najčešće uključuju u društvo preko nevladinih organizacija, sportskih klubova, političkih partija, debatnih klubova, omladinskog kluba i drugih organizacija (u okviru škola). Mladi u Tivtu su kao glavni problem neučestvovanja u društvu izrazili: letargičnost, mišljenje da su nemoćni u odlučivanju, izbjegavanje političkog angažovanja, nezainteresovanost za aktivno učešće u donošenju promjena u životu društva. Nedovoljno sadržaja i mogućnost i za korisnim provođenjem slobodnog vremena izaziva kod mladih opštu apatiju ili odlazak u veće gradove. Mladi takodje smatraju da nisu dovoljno informisani. Izražena su i devijantna ponašanja mladih (konzumiranje droge i alkohola, netolerancija i diskriminacija manjinskih grupa, itd.). Mladima je potrebno unapređenje u razvoju vannastavnih aktivnosti, organizovanje raznih radionica, (povećanje broj radionicama određene teme-narkomanija, HIV/AIDS, građansko obrazovanje, zdravi stilovi života,...) koje će podržati i razviti programe neformalnog obrazovanja, kreirati i razviti programe obuke, obezbjediti uslove za realizacije programa. Da bi uspješno djelovali, neophodno je da dostignu određena znanja i

vještine, ali i stavove i vrijednosti. Najkraći put do ovih znanja, vještina i stavova je neformalno obrazovanje, koje ne radi samo na intelektualnim sposobnostima pojedinca, već utiče na cijelu ličnost, pripremajući i podstičući ljude na društveno djelovanje.

## 7. KULTURA

Kultura se odnosi na cjelokupno društveno nasljeđe neke grupe ljudi, to jest mišljenja, osjećanja i djelovanja neke grupe, zajednice ili društva, kao i na izraze tih obrazaca u materijalnim objektima. Riječ kultura potiče od latinske riječi colere, što je značilo: nastanjivati, uzgajati, štiti, poštovati. Za kulturu postoje i druge definicije koje odražavaju razne teorije za razumijevanje i kriterijume za vrednovanje ljudske djelatnosti. Ljudi pomoću kulture u istom društvu dijele zajedničko ponašanje i način razmišljanja.

Ljudi se izražavaju i predstavljaju, na sebi svojstvene načine, u širem okruženju, i na taj način stvaraju određenu kulturnu sadržinu. Kultura mladih je, opet na sebi svojstven način, specifična u odnosu na kulturu odraslih. Nesporna je činjenica da opština Tivat ima izuzetan kulturni potencijal, kulturnu istoriju, baštinu i tradiciju.

Nosilac kulturne djelatnosti u Tivtu je svakako JU Centar za kulturu – Tivat, kao i Muzej i Galerija ljetnjikovac Buća i Narodna biblioteka. Od značajnijih kulturnih manifestacija na području tivatske opštine svakako treba spomenuti:

**1. Maskembali i karnevali**, tradicionalne svečanosti na primorju koji se održavaju u periodu od januara do marta.

**2. "Bokeljsko Veče"**, tradicionalna manifestacija koja se održava u drugoj polovini februara u organizaciji podružnice Bokeljske mornarice iz Tivta.

**3. Festival Mediteranskog teatra "Purgatorije"** u organizaciji Centra za kulturu Tivat (izložbe, pozorišne predstave, filmske projekcije, koncerti). Održavaju se u periodu od juna do septembra.

**4. Tivatske ljetnje fešte** u organizaciji Turističke organizacije Tivat su tradicionalne zabave koje se organizuju u ljetnjem periodu od juna do septembra, na plažama i drugim javnim površinama gdje se prezentuju lokalni običaji uz ribu i vino.



**5. Lastovske fešte** održavaju se u avgustu, u Gornjoj Lastvi (kulturno umjetnički program, večeri u mlinu, izložbe) sa ciljem očuvanja kulturnog nasleđa.

**6. Boćarska olimpijada** je sportska manifestacija koja se održava u ljetnjem periodu, u julu i avgustu.

**7. Novembarski dani kulture** (povodom dana Opštine) i redovni program Centra za kulturu Tivat u toku zimskog perioda (pozorišne predstave, koncerti, izložbe...)

**8. Žučenica Fest** u organizaciji žena Tivta i Radio Tivta. Održava se u maju i junu.

**9. Osmomartovska proslava žena**, u organizaciji žena Tivta.

### Istraživanje potreba mladih

Probleme iz oblasti kulture u Tivtu, koje su mladi prepoznali na osnovu anketa su: nepostojanje bioskopa, nepostojanje Omladinskog kulturnog centra, loša informisanost o kulturnim dešavanjima, loša promocija domaćih talenata, kulturna ponuda neadekvatna mladima, nepromovisanje hobija, problem nezainteresovanosti mladih, malo novih manifestacija, loša ponuda knjiga, nedovoljno razvijena ekološka kultura kod mladih.

## 8. LJUDSKA PRAVA

„Svi ljudi rođeni su slobodni, sa jednakim dostojanstvom i pravima“ tako počinje član 1 opšte povelje o ljudskim pravima.

Postoje četiri vrste ljudskih prava.

Prvu grupu čine tzv. lična prava. U ova prava spadaju ona prava koja bi trebalo da brinu o tome da čovjek kao takav bude zaštićen i da njegovo ljudsko dostojanstvo ostane netaknuto. Primjer za to je pravo na život, što je osnova za sva ostala prava, i pravo na slobodan razvoj ličnosti.

Pored ličnih prava, drugu grupu čine politička i civilna, odnosno građanska prava. Ona bi svakom čovjeku trebalo da garantuju nesmetano učešće u političkom životu u okviru njegove zajednice, bez straha da će zbog toga biti neopravdano kažnjen.

Na primer, sloboda mišljenja i sloboda štampe...

Socijalna i ekonomska prava čine sljedeću grupu. Ova prava, prije svega treba da osiguraju da svaki čovjek bude opskrbljen najmanje osnovnim stvarima da bi , u

najmanju ruku, mogao preživjeti. Međutim, ovim pravima pripada i pravo svakog čovjeka na obrazovanje. Takozvana prava treće generacije tek se od nedavno ubrajaju u ljudska prava.

Pored prava na razvoj, koja bi trebalo da doprinesu smanjenju jaza koji vlada između bijede i bogatstva širom svijeta, upravo u treće generacije ubrajaju se, prije svega, prava na zaštitu životne sredine. Ova prava imaju za zadatak garanciju da prirodni životni prostori čovjeka neće biti previše oštećeni ili čak potpuno uništeni.

Kada govorimo o ljudskim pravima, onda treba razmotriti i razliku između tzv. osnovnih i ljudskih prava. Osnovna prava su prava koja svaka država garantuje svojim građanima i prava koja su sadržana u Ustavima pojedinih država. Po osnovu njih građanin se može obratiti sudu. Ljudska prava su u izvjesnoj mjeri osnovna ideja koja leži iza osnovnih prava. .

Ljudska prava su univerzalna, neotuđiva i nedjeljiva, međuzavisna i povezana.

Osnovne vrijednosti ljudskih prava su ljudsko dostojanstvo i jednakost, a iz njih proističu sloboda, poštovanje drugih, nediskriminacija, tolerancija, pravda, odgovornost.

Nosioci obaveza i odgovornosti poštovanja, promocije i zaštite ljudskih prava kako na državnom tako i na lokalnom nivou jesu parlament, pravosudni sistem u cjelini (sudovi, organi tužilaštva i advokatura) i organi izvršne vlasti.

Zaštitnici ljudskih prava u Crnoj Gori su: institucija Ombudsmana tj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, zatim institucije obrazovanja, nezavisne regulatorne agencije, mediji, kao i različite vjerske institucije.

Što se tiče nevladinih organizacija na lokalnom nivou ne postoji nijedna koja se bavi isključivo zaštitom ljudskih prava. Svaka od Organizacija bavi se zaštitom ljudskih prava određene ciljne grupe kao što su: mladi, starije osobe, osobe sa invaliditetom, RE populacija.. Opština Tivat je izabrana za primjer dobre prakse iz Crne Gore za projekat „RE asistent i medijator u nastavi“, čiji je cilj unapređenje uslova za edukaciju romske i egipatske djece, uz angažovanje romskih i egipćanskih asistenata i medijatora u nastavi i poboljšanje pristupa obrazovanju romske i egipćanske djece u opštini Tivat.

Projekat “Unapređivanje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi” Savjeta Evrope i Evropske unije ima za cilj unapređenje pitanja sa kojima se pripadnici nacionalnih manjina suočavaju u svakodnevnom životu na lokalnom nivou. Takođe, projekat se odnosi i na poboljšanje pristupa pravima manjina na raznim nivoima vlasti, u skladu sa standardima Savjeta Evrope u ovoj oblasti, a prije svega u skladu sa Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina i Evropskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima.

Projekat obuhvata sistem grantova koji se daju kao podrška izabranim opštinama i gradovima da razrade projektne ideje radi otklanjanja prepreka koje stoje na putu ostvarivanja prava manjina u svojim lokalnim zajednicama.

U ovom projektu pored predstavnika Savjeta Evrope i uključeno je 36 opština i gradova iz sedam zemalja regiona (Crna Gora, Srbija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, BJR Makedonija, Albanija i Kosovo).

Opština Tivat je bila jedna od 35 lokalnih uprava iz sedam zemalja Jugoistočne Evrope koje su u 2015. i 2016. godini učestvovala u gore navedenom projektu, kroz implementaciju manjih projekata. Opština Tivat je realizovala projekat „RE asistent i medijator u nastavi“ kojim je pružila podršku pripadnicima ove manjinske populacije u osnovnoškolskom obrazovanju, kroz angažovanje asistenata i medijatora u nastavi. Implementacija ovog projekta ocijenjena je kao izuzetno uspješna, što dokazuje činjenica da je proglašena za primjer dobre prakse.

### **Istraživanje potreba mladih**

Na sprovedenom istraživanju mladih ljudi u Tivtu su izjavili da su vrlo malo informisani o ljudskim pravima i institucijama koje se bave ljudskim pravima, sankcijama koje su propisane za prekršioce ljudskih prava, neki su naveli da treba uspostaviti institucionalne mehanizme za zaštitu ljudskih prava, da su potrebne edukacije o ljudskim pravima, da se sankcioniše kršenje ljudskih prava.

Iz svega navedenog možemo zaključiti da mladi vrlo malo znaju o zakonskim dokumentima i o tome koja prava imaju i kako i na koji način da ih ostvaruju i kome da se obrate prilikom kršenja nekog njihovog prava.

## **9. INFORMISANOST I MOBILNOST, SLOBODNO VRIJEME**

Informisanje je često od ključnog značaja za participaciju, a pravo mladih na pristup informacijama o temama koje ih se tiču sve više stiče priznanje u zvaničnim evropskim i međunarodnim dokumentima, a ne samo u kontekstu lokalnog i regionalnog života.

Da bi učestvovali u aktivnostima i životu svoje zajednice da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namijenjenih, mladi moraju da znaju o njima.

Učestvovanje u aktivnostima i projektima koji ih interesuju i koje sami organizuju često predstavlja korak u procesu kojim se podstiče njihov dublji angažman u zajednici, uključujući i njen politički život.

Lokalne i regionalne vlasti stoga treba da podrže i unaprijede postojeće informativne centre i savjetovališta za mlade kako bi obezbjedili da te ustanove pružaju kvalitet usluga koji će zadovoljiti potrebe koje izražavaju mladi. Tamo gdje takvi centri ne postoje, lokalne i regionalne vlasti i drugi relevantni subjekti treba da podstiču i

pomažu stvaranje odgovarajućih informativnih službi za mlade, između ostalog, kroz postojeće strukture kao što su škole, omladinski servisi i biblioteke.

Potrebno je preduzeti posebne mjere kako bi se zadovoljile informativne potrebe kategorija mladih koji imaju poteškoća sa dostupnošću informacija-jezičke barijere, nedostupnost interneta itd. („Evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu).

Mladima je potrebno da budu kvalitetno informisani o svojim pravima i mogućnostima, kao i o programima i uslugama koje im se nude. Tu se, prije svega misli na nastavne i vannastavne aktivnosti, posebne i dopunske vidove obrazovanja, neformalno obrazovanje, učešće u pojedinim projektima, stipendiranje, zapošljavanje i napredovanje u karijeri, socijalno, zdravstveno i dopunsko osiguranje, pravnu zaštitu, stanovanje, volonterski rad, sportske i kulturne aktivnosti, mobilnost, omladinski turizam itd.

**Mobilnost** je pokretljivost, odnosno mogućnost izbora pojedinca, grupa ili socijalnih slojeva u smislu mjesta boravka, izbora profesije ili dostupnosti resursa. Mobilnost obezbjeđuje otvorenost u komunikaciji sa drugim društvima i kulturama, što uključuje poznavanje, tolerisanje i poštovanje međusobnih različitosti. Pojam mobilnosti mladih podrazumijeva obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost, kao i međunarodnu saradnju i razmjenu.

### Istraživanje potreba mladih

U anketi koja je sprovedena za potrebe opštinske Strategije za mlade 2017-2021 iz oblasti informisanost i mobilnost mladi su naveli da se najviše informišu putem interneta-facebook-a, preko nevladinih organizacija, TV emisija, bilborda, flajera i novina. Što se tiče sugestija mladih vezanih za načine njihovog informisanja, većina mladih smatra da treba da imaju besplatan internet radi boljeg informisanja, sajt za mlade, da je jedan od dobrih načina informisanja-informisanje u školama, da je potrebno da se pokrene omladinski časopis i osmisli više emisija za mlade na lokalnom radiju, koje će da uređuju sami mladi.

“Obrazovna mobilnost podrazumijeva kretanje studenata i predavača iz jedne institucije u drugu, često izvan granica sopstvene zemlje, kako bi se steklo neophodno dodatno obrazovanje ili praksa. Mladi iz Tivta najčešće odlaze u Podgoricu, Srbiju i Bosnu i Hercegovinu da studiraju, i tačan broj studenata koji odlaze se ne zna, niti broj mladih koji, nakon završetka studija ostaju da žive i rade u mjestima studiranja i van njih.”

“Kulturna mobilnost je kod nas izrazito nepovoljna i kulturni sadržaji su uglavnom privilegija mladih i urbanih sredina.

Mladi, koji žive u seoskim područjima, nemaju priliku da vide mnoge kulturne manifestacije. Istovremeno, usljed nepovoljne materijalne situacije, ovi mladi nisu u prilici da otputuju do gradova u kojima ima kulturnih dešavanja.

Turistička mobilnost mladih u zemlji, i pored strateškog opredjeljenja Crne Gore da turizam postane osnovna privredna grana razvoja, nije na zavidnom nivou. Omladinski smještajni kapaciteti (hosteli, odmarališta, kampovi) iako postoje, nijesu dovoljno promovisani, niti postoji plan njihovog korišćenja. U toku ljetnje sezone, kada su uslovi za organizovanje kampova najbolji, mjesto u postojećim kampovima je nemoguće naći. Izostaje promovisanje omladinskih hostela i učeničkih i

studentskih domova za potrebe mladih.”

### **Slobodno vrijeme**

U suštini je teško odrediti šta je slobodno vrijeme. Neki teoretičari se slažu oko toga da je to vremenski interval koji je oslobođen svake obaveze, a u kojem osoba pokušava da razvije svoje sposobnosti, dok drugi smatraju da je to jednostavno vrijeme oslobođeno od organizovanog rada, tako da se na kraju može slobodno definisati da je slobodno vrijeme skup aktivnosti kojima se pojedinačno po svojoj volji može potpuno predati, bilo da se odmara ili zabavlja, bilo da povećava obavještenost ili da se dobrovoljno društveno angažuje ili da stvaruje svoju stvaralačku sposobnost nakon što se oslobodi svojih profesionalnih, porodičnih i društvenih obaveza.

Iako se danas slobodno vrijeme smatra jednom modernom i aktuelnom društvenom pojavom postoje brojni propusti na tom području kod savremenog čovjeka. Tako se kod mladih nameće problem organizacije slobodnog vremena. Činjenica je da mladi vrlo često ne nalaze prave načine kako provesti svoje slobodno vrijeme. Zbog toga brojni sociolozi smatraju da mlade ljude treba usmjeravati od samog djetinjstva, učiti i naročito navikavati na sadržajno provođenje slobodnog vremena. Imajući u vidu trenutno stanje i to da roditelji imaju sve manje vremena da se posvete organizaciji slobodnog vremena svoje djece zbog radnog vremena i obaveza u kući, mladi ljudi su prepušteni sami sebi.

Najvažnije je da se mladima pruži prilika da svoje slobodno vrijeme, koje njima ostaje na raspolaganju nakon svih obaveza u porodici i školi, univerzitetu itd. popunjavaju onim slobodnim aktivnostima koje će im pružiti najviše mogućnosti da se do maksimuma angažuju i uključe svoje snage i sposobnosti, a ujedno da to bude zdravo. Problem u tome što sve veći broj mladih provodi svoje vrijeme ispred televizora i računara, a kada su napolju onda je to obično u nekom od kafića gdje se služi alkohol i nerijetko su u mogućnosti da probaju i psihoaktivne supstance. Uzrok ovog problema leži u činjenici da su mladi malo zainteresovani za aktivno bavljenje sportom, ili za sportsko rekreativne aktivnosti. Rješavanje problema slobodnog vremena kroz strukturane kreativne, interaktivne i obrazovne aktivnosti bilo bi značajno iz razloga što bi mladi imali mogućnosti da se edukuju i da saznaju više o značaju bavljenja fizičkim aktivnostima.

### **Istraživanje potreba mladih**

Na osnovu istraživanja potreba mladih u našoj opštini, došli smo do saznanja da mladi najviše slobodnog vremena provode čitajući knjige, gledajući televiziju, u kafićima, kući, kladionicama, na internetu, dok jedan broj ispitaika svoje slobodno vrijeme provodi u sportskim klubovima i kulturno-umjetničkim društvima. Mladi su

kao problem naveli da treba i ulagati u infrastrukturu igrališta, kuglane, bioskopa, omladinskog kluba gdje bi veći dio njih provodilo svoje slobodno vrijeme.

## **10. SPORT**

Sport je fizička ili mentalna aktivnost, sastavni dio društvenih potreba pojedinca, kao i univerzalno sredstvo razumijevanja, saradnje među ljudima sa ciljem duhovnog i fizičkog razvoja, vitalnosti i zdravlja, socijalnih odnosa i stavova, odbrambene spremnosti i kvaliteta života.

U opštini Tivat organizovano rade:

- 47 amaterskih sportskih klubova ,
- 2 školska sportska društva
- 3 kluba su ženska
- 10 boćarskih klubova i Boćarski savez Tivat.

Osnovni vid finansiranja sporta je kroz Budžet Opštine. Odlukom Predsjednice, a na predlog Savjeta za sport za 2017 godinu predviđeno je 372.000€ dok je za rezervu 7% odnosno 28.000€. Sredstva iz rezerve su predviđena za finansiranje tradicionalnih sportskih manifestacije, nagrađivanje uspješnih sportista i klubova i za druge nepredviđene troškove.

Sportski objekti:

JU Sportska dvorana “Župa” je objekat veličine 3.200m<sup>2</sup> sa velikom salom za sve male sportove sa 1.000 sjedećih mjesta i oko 600m<sup>2</sup> terena pokrivenog parketom. Ostali sadržaji su: mala sala, kuglana sa 4 staze i više pratećih prostorija.

Opština Tivat raspolaže sa dva fudbalska stadiona “Arsenal” (pomoćni –društveni) i “Sloga “Radovići. Otvorenih poligona ima devet, teniskih terena ima 7 od kojih je većina zapuštena, škole posjeduju 4 sportske hale dok boćališta ima najviše 15. Basket terena ima 5 ali nijesu svi uređeni.

### **Istraživanje potreba mladih**

U anketi koja je sprovedena za potrebe opštinske Strategije za mlade upravo je ova oblast bila ona na koju se odnosila većina odgovora, kako primjedbe tako i sugestije, što ide u prilog želji cijele zajednice da imamo zdravu omladinu. Što se primjedbi tiče one su na neuređenosti igrališta, terena, nepostojanju vaterpolo bazena i trim staze.

Većina mladih smatra da treba da imaju besplatne ili povoljnije cijene članarina za sportska društva i organizacije, i da se školama refundiraju troškovi oko organizovanja školskih olimpijada.

## **11. MONITORING I EVALUACIJA**

Monitoring je praćenje realizacije aktivnosti koje se sprovode u okviru opštinske Strategije za mlade, pod monitoringom se podrazumjeva praćenje koje se sprovodi u toku realizacije određenih aktivnosti iz Strategije, u pogledu kvaliteta i kvantiteta tih aktivnosti. Na osnovu tih praćenja konstatovaće se uspješnost određenih aktivnosti, potvrdiće se nosioci aktivnosti, period implementacije i indikatori. Nakon monitoringa radi se evaluacija aktivnosti.

Evaluacija je procjenjivanje neke vrijednosti ili pojave po nekom utvrđenom kriterijumu ili standardu. To je procjena unaprijed projektovanih i planiranih aktivnosti nekih pojedinaca, grupa ili institucija i njihovih rezultata. Evaluacija nije samo završna procjena nekog projekta ili programa, već može biti procjena u svim fazama planiranja i aktivnosti.

Monitoring i evaluacija opštinske Strategije za mlade ima tri osnovna cilja:

- Procjena uspješnosti ostvarenja ciljeva Strategije,
- Praćenje efikasnosti sprovođenja definisanih aktivnosti u Strategiji,
- Omogućavanje učešća mladih, civilnog društva i posebno ugroženih grupa u realizaciji, monitoringu i evaulaciji uspješnosti Strategije.

Kako bi se naprijed pomenuti ciljevi ostvarili neophodno je izgraditi jake kapacitete na lokalnom nivou, preko kojih će se obezbjediti uspješna realizacija Strategije, njeno praćenje i procjena. Praćenje sprovođenja i kreiranje preporuka za unapređivanje Strategije trebalo bi da bude u nadležnosti opštinskog Savjeta za mlade.

Pri izboru članova Savjeta za mlade morali bi se uzeti u obzir različiti kapaciteti, neophodni za efikasan rad kao što je Zakonom o mladima i predviđeno: poznavanje relevantnih dokumenata koji se odnose na mlade u Crnoj Gori, regionu i EU (deklaracije, zakoni, NPAM u CG i omladinske politike u regionu i šire.), iskustvo u radu sa mladima i u oblastima od značaja za mlade ( definisan u okviru Strategije ), osjećaj vlasništva u odnosu na Strategiju , iskustvo u monitoringu i evaluaciji državnih strategija i zakona i korišćenju prikupljenih podataka( izveštavanju o tome ), relevantno znanje i iskustvo u oblasti monitoringa i evaluacije, praćenja indikatora, istraživačkih metoda i čuvanja i analize podataka, poznavanje rada državne i lokalne uprave i poznavanje i iskustvo rada u civilnom društvu, posebno ranjivim grupama.

Pri selekciji članova takođe veoma je bitno obezbijediti zastupljenost mladih, žena i posebno ranjivih kategorija (OSI, RE, izbjeglica-raseljena lica, predstavnika nacionalnih manjina).

U procesu praćenja i procjene realizacije Strategije formiraće se Savjet za mlade koje će biti zadužene za praćenje i procjenu same Strategije.

**OBRADIVAČ**

Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja  
Sekretarka mr Darka Ognjanović

**PREDLAGAČ**

Predsjednica  
prof.dr Snežana Matijević



## IZVJEŠTAJ

### o sprovedenoj javnoj raspravi o nacrtu opštinske Strategije za mlade 2017-2021

Predsjednica opštine Tivat je donijela Odluku o pristupanju izradi nacrtu opštinske Strategije za mlade 2017-2021 (U daljem tekstu: Strategija) broj 0101-560-585/1 od 20.10.2016. godine. U skladu sa tom Odlukom formirana je Radna grupa koju je sačinjavalo 13 članova, predstavnika lokalnih institucija iz oblasti obrazovanja, zdravstva, zapošljavanja, bezbjednosti, kulture, predstavnika sportskih i nevladinih organizacija sa sjedištem u Tivtu koje se bave pitanjima mladih i predstavnika mladih.

Predsjednica opštine Tivat je usvojila nacrt opštinske Strategije i donešen je Program javne rasprave počev od 28.08.2017. godine do 11.09.2017. godine, br. 0101-560-585/13-16.

Program javne rasprave kao i nacrt opštinske Strategije za mlade 2017-2021, Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja, kao nadležni organ dostavio je: organima lokalne uprave, javnim službama, institucijama, nevladinim organizacijama, sportskim organizacijama i Skupštinskom tijelu-matičnom odboru (Odbor za društvene djelatnosti).

Opštinska Strategija za mlade 2017-2021 i Program javne rasprave postavljeni su na web portalu opštine Tivat i oglasnoj tabli.

Javnu raspravu sproveo je Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja, a u toku javne rasprave, građanima i ostalim učesnicima data je mogućnost pisanog, elektronskog i usmenog izjašnjenja o nacrtu opštinske Strategije za mlade 2017-2021.

- Sugestije i predlozi u elektronskoj formi : 1
- Primjedbe u pisanoj formi : 0
- Primjedbe i sugestije u usmenoj formi : 2

Pojedinačne primjedbe i sugestije :

Radoš Gospić ( Predsjednik Savjeta za zaštitu i unapređenje lokalne samouprave )

Predsjednik Savjeta za zaštitu i unapređenje lokalne samouprave istakao je da će Savjet podržati ovu Strategiju na Skupštini međutim morao je dati par sugestija i kritika u nadi da će biti podržane.

Naime rekao je da stranice u Strategiji nisu obilježene te da bi taj propust trebalo da se ispravi, zatim je izjavio da bi volio da se ovaj dokument nazove drugačije da ne bude opštinska Strategija, njegovo mišljenje je da istraživanje potreba mladih stoji sveobuhvatno ispred monitoringa, a ne na kraju svake oblasti, ne dopada mu se ni to što je Strategija za četiri godine a ne za pet godina pa ako bi se moglo staviti za pet godina bio bi zahvalan, zatim za oblast Zdravlje i Porodica, Bezbjednost citat prof.dr Ratka Božovića trebao bi da ima fus notu, naziv "predlog" mu se ne dopada ako bi moglo drugačije da se zove.

Odgovor obrađivača :

Stranice u Strategiji će biti označene došlo je do previda kao i fus notu za citat prof.dr Ratka Božovića. Što se tiče naziva opštinske Strategije moramo se pridržavati Zakona o mladima. Članom 4 Zakona o mladima, „za ostvarivanje omladinske politike donosi se Nacionalna strategija za mlade i opštinska strategija za mlade”

„Istraživanje potreba mladih” je naziv istraživanja i ankete koja je sprovedena za potrebe izrade ovog dokumenta. Posle svake oblasti, a koje su prepoznate u istraživanju od ispitanika, dat je rezime istraživanja kako bi bilo preglednije i da bi se znalo šta je istraživanje pokazalo za tu oblast.

Boro Pean (Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti )

U cilju što kvalitetnije Strategije zamolio je da uzmemo u obzir što je predložio Radoš Gospić ispred Savjeta za zaštitu i unapređenje lokalne samouprave.

Takođe je dodao da bi u Strategiji trebale da se nađu pozorišne aktivnosti koje su povezane sa mjesnim zajednicama kao mikro centri po mjesnim zajednicama.

Takođe u Strategiji riječ zavisnost je diskretno rečena te treba glasnije govoriti o alkoholizmu jer on kod mladih izaziva najviše socijalnih problema. Iako u kafićima stoji da se piće alkoholno ne smije točiti osobama mlađim od 18 godina, to na terenu i nije baš tako te bi volio da se cijelo društvo pozabavi oko tog problema.

Odgovor obrađivača :

Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja je spreman da svaku ideju i inicijativu mladih podrži kao i da im bude logistička podrška u sprovođenju njihovih ideja ali oni moraju da budu inicijatori.

Kada je riječ o mjesnim zajednicama oni su nosioci aktivnosti kako je navedeno u Akcionom planu, za oblast „Kulture”. Akcionim planom planirano je da se omogućiti dostupnost programa iz oblasti kulture mladima iz vangradskih sredina organizovanjem predstava, koncerata, izložbi i književnih večeri.

Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti koja je dio Sekretarijata za mlade, sport i socijalna pitanja, a u kojoj rade Koordinatorica i Savjetnik sa dugogodišnjim iskustvom i priznati stručnjak kada je riječ o bolestima zavisnosti, a posebno prevencije alkoholizma, i spremni su da odgovore ovom izazovu kao kvalitetan servis za mlade. Planom i programom Kancelarije preduzimaju se aktivnosti kako bi na što kvalitetniji način usmjerili tivatsku omladinu. Što se tiče terminologije „alkoholizam ili bolesti zavisnosti” ona je u skladu sa Zakonom iz ove oblasti (Zakon o drogama iz 2011 godine), tako da se od 2011 godine termin bolesti zavisnosti upotrebljava.

Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti (elektronskim putem) :

„Što se tiče Inkluzivnog obrazovanja naš prijedlog se odnosio da ona bude dopunjena sa sljedećim podacima:

Komisiju za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama imenuje organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete.

Kao osnov za usmjeravanje komisija stavlja akcenat na proces u kom se stiču vještine i znanja potrebna za svakodnevni život, cijeni djetetov nivo razvoja, potencijal za učenje i usvajanje standard znanja, lična svojstva , prepreke i otežavajući faktori sredine.

Organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete vodi matičnu evidenciju podataka o djeci sa posebnim obrazovnim potrebama. Broj djece koja se trenutno prate su: -35 djece od kojih su 27 muškog pola, 6 ženskog pola a za dvoje djece postupak usmjeravanja je u toku”.

Zakonski okviri kojim je regulisano formiranje i funkcinisanje komisije za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama obuhvata:

- Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/04 od 29.12.2004)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 045/10 od 04.08.2010),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 047/17 od 19.07.2017), kao i

Pravilnik o načinu, uslovima i postupku za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Crne Gore", br. 057/11 od 30.11.2011).

Odgovor obrađivača:

Predlozi se usvajaju.

- Neformalno obrazovanje?

„Pod neformalnim obrazovanjem na teritoriji opštine Tivat : d.o.o. ZOPT- a u okviru njega Centar za obrazovanje i trening (zaposlena lica u cilju stručnog usavršavanja, dokvalifikacije, prekvalifikacije; nezaposlena lica, osjetljive grupe radi njihove integracije, mladi, odrasli i stari.

Nijesmo sigurni u kom smislu Omladinski klub je naveden kao nosilac neformalnog obrazovanja”.

Odgovor obrađivača:

Zakon o mladima, Član 5: „ Omladinski rad predstavlja aktivnosti koji se organizuju sa mladima i za mlade, a zasnivaju se na neformalnom obrazovanju, u skladu sa njihovim potrebama i mogućnostima”.

U Članu 18 istog Zakona navodi se: „mladi se, u cilju obezbjeđivanja sprovođenja omladinske politike, mogu organizovati i u druge oblike, kao što su: omladinski klub, omladinski centar, savjet mladih, neformalna grupa, info centar, info tačka, učenički i studentski parlament i sl.”

Dakle Omladinski klub obezbjeđuje mladima mogućnost za aktivno učešće na svim poljima od kulture, formalnog i neformalnog obrazovanja do informisanja i

savjetovanja mladih, sticanje različitih vještina te razvoj stavova i vrijednosti, a omladinski radnici javljaju kao jedni od realizatora programa neformalnog obrazovanja i omladinskog rada.

- Kultura?

„Mišljenja smo da je dio “kultura” trebalo obraditi shodno strategiji za mlade, bez formalnih definicija što znači riječ kultura. Također, nosilac kulturne djelatnosti u Tivtu je JU “Centar za kulturu”, a u okviru kojeg postoji kao organizaciona jedinica Muzej i galerije, i biblioteka”.

Odgovor obrađivača:

U Akcionom planu iz oblasti Kulture Centar za kuluru je naveden kao nosilac aktivnosti.

„Manifestacije koje ste nabrojali kao značajne kulturne manifestacije više spadaju u turističko promotivne manifestacije i nemaju specifičnost ili karakteristike manifestacija za mlade a koje bi upravo trebalo identifikovati u okviru prijedloga Strategije”.

Odgovor obrađivača:

Nabrojane manifestacije su preuzete iz Strateškog plana opštine Tivat 2012-2016,oblast kulturna djelatnost.

- Informisanost i mobilnost, slobodno vrijeme?

„Što se tiče dijela predloga strategije “kulturna mobilnost je kod nas izrazito nepovoljna i kulturni sadržaji su uglavnom privilegija mladih i urbanih sredina”, smatramo da suprotno od onoga što je rečeno u definiciji, “Tivat je mala sredina i kultura je dostupna svima “, Tivat nema udaljenih ruralnih područja u kojima se nalaze mladi, pojedinci kojima su kulturni sadržaji nedostupni”.

Odgovor obrađivača:

Ovo nije „prijedlog strategije” već stav mladih koji je rezultat istraživanja. Kao obrađivači nismo pozvani da mjenjamo, dopunjujemo ili korigujemo njihove stavove iznesene u anketi. Što se tiče ove oblasti ovo tehničko pitanje biće prebačeno u dio koji se odnosi u potrebe Istraživanja mladih.

- Stipendiranje studenata i učenika?

Napominjemo da Opština Tivat regulisano Odlukom ima samo stipendiranje studenata.

Odgovor obrađivača:

Radna grupa je to i konstatovala, tj. postojanje Odluke, ali smo prenijeli stav mladih iz istraživanja koji smatraju da treba da se donese i Odluka o stipendiranju učenika.

## **O B R A Z L O Ž E N J E**

Pravni osnov za donošenje opštinske Strategije za mlade (u daljem tekstu: Strategija) sadržan je u Zakonu o mladima ("Službeni list Crne Gore", br. 42/16 od 11.07.2016) u kojem se utvrđuju ciljevi, mjere i aktivnosti omladinske politike na opštinskom nivou, radi ostvarivanja interesa mladih. Strategiju donosi nadležni organ Opštine-Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja u skladu sa Zakonom i Nacionalnom strategijom za mlade za period od četiri godine. Nadležni organ donosi godišnji plan ostvarivanja opštinske Strategije.

Skupština opštine Tivat je 28.12.2012.godine usvojila je petogodišnju Strategiju „Lokalni plan akcije za mlade” br: 0304-331/1 koja sadrži i Akcioni plan 2013-2014 nakon čega je 18.11.2015. godine, donešen Akcioni plan za 2015-2016 ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 42/15 od 27.11.2015)

Prilikom izrade opštinske Strategije vodilo se računa da sve planirane aktivnosti iz navedenih oblasti budu realne i u planiranim vremenskim okvirima, u skladu sa Zakonu o mladima i Nacionalnoj strategiji.

Ovaj dokument sadrži analizu trenutne situacije (relevantnih subjekata i potreba mladih ), Strateški plan za 4 godine u kojem su navedeni ciljevi i aktivnosti, kao i prepoznati problemi, nosioci aktivnosti, vremenski rok za realizaciju i indikatori uspješnosti realizacije svih navedenih aktivnosti.

Razlozi za donošenje Strategije:

Članom 24 Zakona o mladima predviđeno je da opštinska strategija utvrđuje ciljeve, mjere i aktivnosti omladinske politike na opštinskom nivou, radi ostvarivanja interesa mladih.

Članom 11 Odluke o sprovođenju omladinske politike na lokalnom nivou ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 12/17 od 27.03.2017) predviđeno je da Opština iz svog budžeta, donacija, kao i drugih izvora finansira, sufinansira programe i projekte u oblasti omladinske politike, u skladu sa zakonom, opštinskom strategijom i budžetom Opštine.

Način dodjele sredstava iz budžeta Opštine za finansiranje, odnosno sufinansiranje programa i projekata propisuje nadležni organ opštine.

Opština može sklopiti sporazum o finansiranju plana i programa sa subjektima iz stava 1 ovog člana, kao nosioca aktivnosti omladinske politike .

Nakon usvajanja opštinske Strategije za njenu realizaciju zadužuje se nadležni organ.

Ovom Strategijom obuhvaćene su oblasti prepoznate kao bitne u Istraživanju koje je sprovedeno među mladima iz naše opštine, a to su: obrazovanje, zapošljavanje zdravlje, porodica, bezbjednost, učešće mladih, kultura, ljudska prava, informisanost, mobilnost, slobodno vrijeme i sport.

Nakon definisanja pojmova, navedene su potrebe mladih u vezi tih oblasti, a do kojih se došlo anketiranjem koje su sprovedli članovi Radne grupe. Anketom je obuhvaćeno 293 mladih ispitanika sa područja opštine Tivat.

Rezultati sprovedenog Istraživanja bili su osnov za izradu ove Strategije i Akcionog plana.



**CRNA GORA**  
**OPŠTINA TIVAT**  
**PREDSJEDNIK**

Broj: 0101-560-585/3  
Tivat, 10.11.2016.godine

Na osnovu 4 i 24 Zakona o mladima („Sl.list CG“ br.42/16) i na osnovu člana 56 i člana 59 Statuta Opštine Tivat ( „Sl.list RCG – opštinski propisi“ br.40/04 i 26/06 i „Sl.list CG-opštinski propisi“ br.12/11 , 21/11 i 03/13), Predsjednica opštine Tivat donosi:

**RJEŠENJE**  
**o imenovanju Radne grupe za izradu OPŠTINSKE STRATEGIJE ZA MLADE**  
**2017-2021 u opštini Tivat**

I - Imenuje se Radna grupa za izradu Opštinske Strategije za mlade 2017-2021 u opštini Tivat, u sledećem sastavu:

- ① Darka Ognjanović, Koordinatorica, Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja
2. Tamara Božinović, SMŠ „Mladost“ - Tivat
3. Ines Vojković, JPU „Bambi“ - Tivat
4. Jovanka Vučetić, JZU Dom zdravlja -Tivat
5. Mile Albijanić, NVO „Albiart“ - Tivat
6. Bruna Matijević, Muzička škola - Tivat
7. Snežana Vukojević, OŠ „Drago Milović“ - Tivat
8. Iva Gopčević Čelanović, NVO „Kreativni centar“- Tivat
9. Zorica Đurović, Knightsbridge Schools - Tivat
10. Božana Kaščelan, NVO „Pravi put - 2006“ - Tivat
11. Andrija Petković, NVO „Bokeški Forum“ - Tivat
12. Martin Joksimović, NVO „Kreativni centar“/ Omladinski klub – Tivat
13. Marija Vučetić, OŠ „Branko Brinić - Tivat

II - Radna grupa se imenuje u skladu sa Javnim pozivom za predlaganje članova/ca Radne grupe za izradu Opštinske Strategije za mlade 2017 - 2021 , broj 0101-560-585/2 od 25.10.2016.god.



III - Članovi Radne grupe za izradu Opštinske Strategije za mlade 2017 – 2021 imaju pravo na naknadu za svoj rad. Naknada će se isplatiti u visini dnevnica na osnovu evidencije o prisutnosti koju će voditi Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja.

IV - Rješenje stupa na snagu danom donošenja.



Predsjednica,  
Prof. dr. Snežana Matijević

Dostaviti:

1. a/a
2. Predsjednici
3. Sekretarijatu za mlade, sport i socijalna pitanja
4. članovima Radne grupe

## 13. AKCIONI PLAN ZA 2017 – 2021

### OBRAZOVANJE

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljan broj vannastavnih aktivnosti u skladu sa potrebama mladih	<b>1.</b> Unapređenje i razvoj van nastavnih aktivnosti zasnovanih na potrebama mladih	1. Organizovanje radionica 2. Organizovanje predavanja o zdravim stilovima života, ekologiji i biodiverzitetu, u zavisnosti od potreba mladih	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Škole NVO	2017-2021	Broj održanih radionica Broj održanih predavanja
Nedovoljan broj asistenata u nastavi za mlade sa posebnim obrazovnim potrebama	<b>2.</b> Obezbjedjivanje uslova za angažovanje većeg broja asistenata u nastavi za mlade sa posebnim obrazovnim potrebama	1. Edukacija asistenata u nastavi	Opština Tivat , Centar za obrazovanje Ministarstvo prosvjete NVO	2017-2021	Broj asistenata na lokalnom nivou
Veći broj stipendija za talentovane učenike i učenike slabijeg materijalnog stanja	<b>3.</b> Obezbjedjivanje uslova za stipendiranje i profesionalno usavršavanje talentovanih učenika i učenika slabijeg materijalnog stanja	1. Pokretanje inicijative za stipendije za profesionalno usavršavanje, promocija talentovanih učenika	Opština Tivat Škole NVO	2017-2021	Pokrenuta inicijativa Sprovedena kampanja Organizovana studijska putovanja
		2. Kampanja za otvaranje fondova za talentovane studente	Opština Tivat Škole NVO	2017-2021	
		3. Stimulisati bar dva studijska putovanja	Opština Tivat Škole NVO	2017- 2021	

## ZAPOŠLJAVANJE

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nemotivisanost i neinformisanost mladih za traženjem posla	<b>1.</b> Povećanje motivisanosti i informisanosti mladih	1. Organizovanje radionica (pisanje CV-a, upoznavanje sa tržištem rada i sa poslodavcima)	Biro rada Tivat Agencija za zapošljavanje (ZOPT)-Regionalni centar za obuke Opština Tivat	2017-2021	Broj održanih radionica broj edukovanih mladih ljudi
Nepoznavanje rada Zavoda za zapošljavanje	<b>2.</b> Informisanje mladih o aktivnim mjerama zapošljavanja i organizovanih obuka	1. Razviti svijest o aktivnim mjerama zapošljavanja organizovanjem posjeta Zavodu za zapošljavanje	Opština Tivat Biro rada Tivat NVO ZOPT	2017- 2021	Broj mladih ljudi koji su uključeni u program aktivacije Broj mladih koji su informisani o organizovanju obuka
Nedovoljna upućenost mladih ljudi o sezonskom zapošljavanju	<b>3.</b> Povećanje nivoa informisanosti mladih o sezonskom zapošljavanju	1. Organizovanje radionica na temu sezonskog zapošljavanja mjestima	Biro rada Tivat Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja	2017- 2021	Broj organizovanih radionica Broj prisutnih mladih ljudi na radionicama
Nezaposlenost mladih OSI	<b>4.</b> Povećanje broja Zaposlenih mladih OSI	1. Edukacija NVO-a i poslodavaca o mogućnostima zapošljavanja mladih preko javnih radova	Biro rada Tivat Opština Tivat NVO Javna preduzeća Poslodavci	2017- 2021	Broj organizovanih radionica Broj prisutnih Broj mladih OSI zaposlenih preko javnih radova
Mali broj mladih ljudi koji započinju sopstveni biznis	<b>5.</b> Povećanje broja mladih koji će početi sopstveni biznis	1. Promovisati program samozapošljavanja mladih ljudi 2. Organizovanje radionica na temu pisanja biznis plana	Opština Tivat Biro rada Tivat NVO	2017- 2021	Broj mladih ljudi koji su započeli sopstveni biznis Broj organizovanih radionica

### ZDRAVLJE, PORODICA ,BEZBJEDNOST

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nizak nivo svijesti mladih ljudi kada su u pitanju zdravi stilovi života, Bezbjednost u saobraćaju	<b>1.</b> Povećanje nivoa svijesti mladih o zdravim stilovima života, i bezbjednosti u saobraćaju	1. Edukacija vršnjačkih edukatora o zdravim stilovima života 2. Organizovanje kampanje na temu zdravih stilova života 3. Organizovanje radionice na temu vršnjačkog nasilja 4. Učešće u kampanjama ZelenogTima oko bezbjednosti u saobraćaju 5. Organizovanje sportskih turnira kroz koje bi se promovisali zdravi stilovi života	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Centar za socijalni rad Škole NVO Policija Lokalne Institucije	2017 -2021	Broj vršnjačkih edukatora Broj sprovedenih kampanja Broj održanih radionica Broj učesnika u kampanjama bezbjednosti u saobraćaju Broj organizovanih turnira i broj učesnika
Nedovoljna informisanost mladih ljudi o bolestima zavisnosti	<b>2.</b> Povećanje nivoa informisanosti mladih o bolestima zavisnosti	1. Organizovati predavanja na temu Zavisnosti u školama 2. Organizovati kampanju o štetnosti psihoaktivnih supstanci	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Škole Dom zdravlja NVO	2017- 2021	Broj predavanja na temu zavisnosti Broj mladih prisutnih na predavanjima Broj sprovedenih kampanja
Nedovoljna informisanost mladih o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu	<b>3.</b> Povećanje nivoa svijesti mladih ljudi o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu	1. Organizovanje radionica na temu Planiranja porodice 2. Organizovati radionice na temu Roditeljskih vještina	Centar za socijalni rad Dom zdravlja NVO Đački parlament	2017- 2021	Broj Organizovane radionice Broj prisutnih
Neupućenost mladih ljudi o postojanju savjetovališta -za mlade - za reproduktivno zdravlje - za dijabetes	<b>4.</b> Poboljšanje dostupnosti zdravstvenog sistema mladima	1. Promovisati savjetovališta za mlade u Domu zdravlja	Dom zdravlja Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja NVO	2017- 2021	Broj mladih ljudi koji koristi usluge savjetovališta

## UČEŠĆE MLADIH

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljno razvijena svijest mladih o potrebi aktivnijeg učešća u rješavanju problema u zajednici	<b>1.</b> Podizanje nivoa svijesti kod mladih ljudi o aktivnijem uključivanju u život zajednice	1. Organizovati radionice na temu učešća mladih u društvo	Opština Tivat NVO	2017 -2021	Broj održanih radionica Broj učesnika
Nedovoljna saradnja između nevladinih organizacija koja se bave pitanjima mladih	<b>2.</b> Unaprijediti saradnju između nevladinih organizacija koja se bave mladima	1. Organizovati sastanak nevladinih organizacija 2. Osnivanje mreže NVO	Opština Tivat NVO Omladinski klub	2017- 2021	Broj održanih sastanaka i Okruglih stolova Broj prisutnih Osnovana mreža bar 5 NVO
Nedovoljan broj omladinskih organizacija	<b>3.</b> Povećanje broja omladinskih organizacija u Opštini osnaživanjem neformalnih grupa mladih	1. Organizovati treninge za predstavnike neformalnih grupa mladih u cilju sticanja vještina i znanja potrebnih za upravljanje organizacijom pružanje tehničke podrške prilikom osnivanja omladinskih NVO	Opština Tivat NVO Đački parlament	2017- 2021	Broj održanih treninga Broj mladih koji su prošli obuku Broj registrovanih organizacije
Nedovoljna informisanost mladih o radu institucija	<b>4.</b> Povećati nivo znanja mladih o radu institucija	1. Organizovati radionice na temu „Mladi i institucije“ 2. Posjeta mladih institucijama	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja NVO	2017- 2021	Broj održanih radionica Broj učesnika Broj posjeta

## LJUDSKA PRAVA

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna informisanost mladih o njihovim pravima	<b>1.</b> Povećanje informisanosti mladih o njihovim pravima	1. Organizovati seminare za profesore u školama 2. Organizovati seminare za učenike i studente	Opština Tivat Škole Fakultet	2017 -2021	Broj održanih seminara Broj uključenih profesora Broj uključenih učenika/studenata
Mali broj mladih ljudi uključen u na polju zaštite ljudskih prava	<b>2.</b> Povećanje aktivnog učešća mladih ljudi na polju zaštite I unapređenja ljudskih prava I sloboda	1. Organizovati radionice na temu ljudskih prava za učenike srednjih škola 2. Organizovati radionice o zaštiti prava studenata	Opština Tivat Škole Fakultet	2017- 2021	Broj održanih radionica Broj prisutnih
Mali prag tolerancije mladih ljudi na različitosti i postojanje brojnih predrasuda	<b>3.</b> Promocija različitosti I smanjenja predrasuda	1. Organizovati predavanja o ljudskim pravima(prava mladih, rodna ravnopravnost, predrasude, prevencija konflikta) 2. Organizovati kampanje primjene zakona koji se odnose na osobe sa invaliditetom 3. Obilježiti 10 .decembra Međunarodni dan ljudskih prava	Opština Tivat Škole NVO	2017- 2021	Broj održanih predavanja Broj sprovedenih kampanja Obilježen 10. decembar

## INFORMISANOST, MOBILNOST

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nepostojanje servisa za informisanje mladih	<b>1.</b> Uspostavljanje servisa za informisanje mladih	1. Kreirati web sajt za mlade 2. Postaviti info -table u srednjoj školi , fakultetu i Centru za kulturu	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Škole Fakultet	2017 -2021	Usavršavati web sajt Ažurirati tri info- table
Nedovoljan broj medijskih sadržaja koji se odnose isključivo na mlade	<b>2.</b> Razvijanje kvalitetnih medijskih sadržaja koji su mladima prilagođeni i zadovoljavaju njihove potrebe	1. Osmisliti nove i dopuniti postojeće programe 2. Stavljanje u funkciju školskih radio stanica	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Omladinske organizacije Škole	2017- 2021	Broj programa za mlade u medijima, broj medija sa kojima je ostvarena saradnja, broj mladih uključenih u kreiranje programa Stavljena u školi radio stanica
Nedovoljan aktivizam omladinskih organizacija	<b>3.</b> Podsticanje omladinskih organizacija na aktivizam	1. Obilježiti Dan mladih 12 avgust	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Mediji NVO Škole	2017- 2021	Obilježen Međunarodni dan mladih
Nedovoljna mobilnost mladih	<b>4.</b> Povećanje mobilnosti mladih	1. Pružiti podršku projektima NVO koji za cilj imaju organizovanje susreta mladih između gradova 2. Organizovati prevoz za mlade na koncerte i druge javne događaje u drugim gradovima	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja NVO Škole	2017- 2021	Broj projekata kojima je pružena podrška Broj posjeta Broj mladih uključenih u projekat

## SLOBODNO VRIJEME

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Neadekvatan prostor Omladinskog kluba, nepostojanje omladinskih organizacija	<b>1.</b> Unapredjivanje rada omladinskog kluba <b>2.</b> Osnivanje omladinskih organizacija	1. Inicijativa za obezbjeđivanje novog prostora za okupljanje mladih (Omladinski klub) 2. Pomoć pri registraciji omladinskih organizacija	Opština Tivat NVO Preduzetnici	2017 -2021	Unaprijedjen prostor za okupljanje mladih OK Broj osnovanih omladinskih organizacija
Neadekvatan prostor za probe amaterskih bendova	<b>2.</b> Unaprijediti prostor za probe muzičkih bendova	1. Inicijativa za obezbjeđivanje prostora za okupljanje mladih muzičara 2. Pomoć pri promociji amaterskih bendova	Opština Tivat Omladinski klub Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja	2017- 2021	Unaprijedjen prostor
Nedovoljna informisanost mladih o kvalitetnim sadržajima za provođenje slobodnog vremena	<b>3.</b> Uspostavljanje funkcionalnog načina informisanja o mogućnostima za kvalitetnije provođenje slobodnog vremena	1. Promocija web-stranice 2. Izdavanje godišnjeg biltena za mlade putem kojeg bi se informisali o održanim i ponuđenim aktivnostima vezanim za kvalitetno provođenje slobodnog vremena(sport,kultura...	Opština Tivat NVO Sportski klubovi	2017- 2021	Broj izdatih i godišnjih biltena o svim sadržajima
Nedovoljan broj mladih ljudi koji se bave volonterskim radom	<b>4.</b> Povećanje broja mladih ljudi koji se bave volonterizmom	1. Edukacija na temu volonterizma 2. Obilježavanje 5 .decembra Međunarodnog dana volontera štampanje brošura o insitucijama i organizacijama gdje bi pomoć volontera dobro došla	Opština Tivat NVO Sportski klubovi Izviđači Tivta Omladinski klub volontera Crvenog krsta	2017- 2021	Obilježen 5 decembra Broj Kontinuiranih obuka za volontere- rezultat volonteri kao vršnjački edukatori
Nepostojanje amaterskih pozorišta	<b>5.</b> Pomoć pri organizovanju amaterskih omladinskih pozorišta	1. Promocija amaterskog omladinskog pozorišta	Opština Tivat Omladinski klub Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja NVO	2017- 2021	Osnivanje I amaterskog pozorišta za mlade Broj uključenih mladih glumaca



## KULTURA

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna promocija mladih talenata	1. Promovisati mlade talente.	1. Organizovati festival mladih talenata 2. Raspisati konkurs za mlade talente (fotografija, likovni rad, karikatura...) 3. Organizovati akciju „Mi stvaramo lidere“	Opština Tivat NVO Mediji SMS „Mladost“	2017 -2021	Broj održanih festivala Broj promovisanih mladih talenata Raspisan konkurs za mlade talente Broj mladih učesnika na konkursu Broj postavljenih bilborda
Nedovoljna promocija kulturnih vrijednosti kod mladih	2. Promocija kulturnih vrijednosti kod mladih	1. Kreirati i sprovođenje medijske kampanje usmjerene ka mladima, sa tematskim porukama širenja ekološke kulture	Opština Tivat Lokalni mediji NVO	2017- 2021	Broj sprovedenih medijskih kampanja
Nedostatak mogućnosti za mlade iz vangradskih sredina za konzumaciju kulturnih sadržaja	3. Omogućiti dostupnost programa iz oblasti kulture mladima iz vangradskih sredina	1. Organizovati predstave, koncerta, izložbe i književne večeri u vangradskim sredinama	Centar za kulturu NVO Škole Mjesne zajednice	2017- 2021	Broj organizovanih predstava koncerata, izložbi i književnih večeri u vangradskim sredinama
Nedovoljan fond školskih biblioteka knjigama	4. Poboljšati opremljenost školskih biblioteka	1. Organizovati akciju "Napunimo police knjigama" (jednom godišnje u saradnji sa učenicima)	Gradska biblioteka Školske biblioteka NVO	2017- 2021	Sprovedena akcija
Mali broj mladih stvaralaca iz oblasti kulture	5. Podrška izdavača i mladih stvaralaca	1. Organizovati književne večeri i izložbe mladih stvaralaca	Opština Tivat Centar za kulturu	2017- 2021	Organizovane izložbe i književne večeri

## SPORT

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna informisanost mladih o ponudi sportskih sadržaja	1. Povećanje informisanosti mladih	1. Organizovati prezentacije i kampanje za promociju sporta i sportskih organizacija u školama i na fakultetu	Sportske organizacije i udruženja Škole Fakultet	2017 -2021	Broj održanih prezentacija, kampanja Broj uključenih učenika/studenata
Slaba uključenost mladih ljudi iz marginalizovanih grupa	2.Povećanje broja uključenih iz marginalizovanih grupa aktivnog	1.Pokrenuti inicijativu za usvajanje subvencija od Opštine Tivat sportskim organizacijama	Sekretarijat za mlade, sport i socijalna pitanja Škole Fakultet	2017- 2021	Pokrenuta inicijativa broj korisnika subvencije
Veliki broj neuređenih igrališta, terena	3.Uređenje igrališta, telena i promocija sporta	1.Organizovati akciju uređenja igrališta	Sportska udruženja, organizacije, Savjet za sport	2017- 2021	Broj uređenih igrališta
Mali broj mladih ljudi koji je učestvovao u sportskim razmjenama i kampovima	4. Organizovanje i podrška za umrežavanje sa ostalim sportskim udruženjima u regionu	1.Organizovati kamp u Tivtu 2. Organizovati razmjene mladih	Sportske organizacije Opština Tivat, Turistička organizacija, škole , NVO	2017- 2021	Broj organizovanih kampova Broj mladih koji su učestvovali u razmjenama
Mali broj trenera sa kvalifikacijama	5.Podrška za obuku trenera od strane eminentnih stručnjaka	1. Organizovati višednevni seminar za obuku trenera	Sportske organizacije  Opština Tivat	2017- 2021	Broj obučeni trenera